

Paglaum sa Lapas sa Lubnganan

Paglaum sa Lapas sa Lubnganan

KAPITULO 1

Unsa ang Kamatayon?

Ang kamatayon mao ang labing dakong kaaway sa tawo; ug ang Bibliya ra, sa tanang tinubdan sa impormasyon nga magamit sa tawo, naghatag kanato og klarong impormasyon mahitungod sa kaugmaon sa mga natumba niining makalilisang nga halimaw. Ang Pulong sa Dios nagsaad nga moabot ang panahon nga "wala na'y kamatayon"; ug, labaw pa, nga ang mga namatay mabuhi pag-usab. (Pahayag 21:4; Juan 5:28,29). Ang kahibalo sa probisyon sa Magbubuhat alang sa nagakamatay nga kaliwatan angay mahimong tinuod nga kahupayan alang sa mga nagasubo sa ilang mga minahal nga namatay.

Gidugang pa sa makalilisang nga hulagway sa kamatayon mismo ang hapit unibersal nga kawalay kasiguroan unsay naa sa luyo sa lubnganan. Unsa ang mahitabo sa usa ka indibidwal sa sunod nga gutlo pagkahuman sa kamatayon? Nabuhi pa ba gihapon ang maong indibidwal sa usa ka mysteryosong paagi, naglutaw-lutaw sa palibot sa punerarya samtang ang iyang mga higala nagtigom aron magminaral sa iyang pagpanaw? O mibyahe na ba siya ngadto sa usa ka dili mailhi ug "matahum nga isla sa bisan asa"? O, kung ang namatay dili usa ka

Kristohanon, naa na ba siya karon sa tradisyonal nga mga dapit sa mga gipaka-damgo, diin siya gipahamtang nga mag-antos sa walay katapusang pagpanakit sa usa ka impyerno sa kalayo ug asupre?

Bisan unsa pa ang atong paningkamot, dili nato hingpit nga matangtang kining mga pangutana sa atong hunahuna. Ug samtang daghan kanato ang makapahupay sa kaugalingon sa hunahuna nga bisan pa daghan sa atong mga suod nga higala ug paryente nga namatay maayong mga tawo, ug matinud-anong magtutuo sa Kristiyanismo sumala sa ilang pagsabot, ug busa, sumala sa atong gidawat nga pagtuo, malipayon na karon sa langit; apan, kita tanan adunay pipila ka pinalanggang higala, ug tingali paryente, nga namatay gawas sa utlanan sa ortodoksong pagtuo ug praktis, ug dili nato malikayan ang pagpangutana unsa na kaha ang nahitabo kanila. Nag-antos ba sila karon, o malipayon ba sila?

Walay Paglaum ang Siyensya

Ang siyensya nagsulti kanato nga walay ebidensya sa pagpadayon sa kinabuhi sa tawo pagkahitabo sa kamatayon. Tungod kay kini usa ka panahon sa materyalismo, daghan ang mibati nga dawaton kini nga panan-aw. Ang pag-angkon mao nga kutob sa prinsipyo sa kinabuhi, ang tawo walay kalainan sa ubos nga mga hayop; nga ang mas taas nga intelihensiya sa species sa tawo dili tungod sa tradisyonal nga teyorya nga ang tawo adunay natago sa sulod niya nga laing intelihensiya nga gitawag og "kalag," o "espiritu," kondili tungod sa kamatuoran

nga siya adunay labaw, mas pino nga organismo kaysa sa mga binuhat nga hayop.

Tan-awon nato karon ang pipila ka mga bersikulo sa kasulatan nga klaro nga nagpakita nga husto ang siyensya bahin sa kasamtangang kahimtang sa mga patay. Ang Ecclesiastes 9:5 nag-ingon, "Kay ang mga buhi nakahibalo nga mamatay sila: apan ang mga patay wala'y nahibaloan." Ang Salmo 49:10-12 usab angay kaayo: "Ang mga maalamon sa katapusan mamatay usab, sama sa mga buang ug walay pagsabot, ug biyaan nila ang tanang bahandi nga ilang gipundok. Ang lubnganan mao ang ilang walay katapusang puloy-anan, diin sila magpabilin hangtod sa kahangturan. Mahimo nilang tawgon ang ilang mga kabtangan sa ilang kaugalingon, apan ang ilang dungog dili magdugay. Mamatay sila, sama sa mga hayop."

Sa Genesis 2:7 gisultihan kita nga "ang Ginoong Dios nagporma sa tawo gikan sa abog sa yuta ug gipanghuyop sa iyang mga ilong ang gininhawa sa kinabuhi; ug ang tawo nahimong buhing kalag." Sa ulahi, pagkahuman sa paglapas sa niining orihinal nga hingpit nga magtiayon, miingon ang Dios, "Pinaagi sa singot sa imong agtang mokaon ka sa imong pagkaon hangtod mobalik ka sa yuta, kay gikan niini ikaw gikuha; kay ikaw abog ug sa abog ka mobalik." (Genesis 3:19). Sa Salmo 146:4, si David naghimo og usa ka kusgan nga deklarasyon bahin sa kahimtang sa mga mobalik sa abog. Among gikutlo, "Sa dihang ilang gahuyop sa katapusan, mobalik sila sa yuta, ug ang tanan nilang plano mamatay uban kanila." Kung adunay kahulugan ang sinultian, dili na

ikalimod nga kining mga pulong naglarawan sa usa ka patay nga tawo nga walay kahibalo, diin ang tanan niyang hunahuna nangalaglag na.

Tan-awa pag-usab ang pahayag sa salmista - "Sa diha nga ilang ipahuyop ang katapusang gininhawa, mobalik sila sa yuta." Kung ang tawo, isip usa ka buhing binuhat nga adunay hunahuna, gimugna pinaagi sa panaghiusa sa materyal nga lawas ug sa gininhawa sa kinabuhi, makatarunganon nga kon kini nga duha ka elemento mabulag, mohunong ang kinabuhi; ug mao kini gayud ang gisulti sa teksto - "ang tanan nilang plano mamatay uban kanila."

Ang uban tingali maghunahuna bahin sa "gininhawa sa kinabuhi," nga nagtuo nga kini magpadayon nga mabuhì human mamatay ang lawas. Biyaan nato ang hilisgutan sa "kalag" alang sa sunod nga pagtagad apan karon atong susihon ang usa ka talata nga naghulagway sa proseso sa pagkamatay, nga nagpakita eksakto unsa ang mahitabo sa duha ka nag-unang elemento nga gihiusa sa balaan, malalang kaalam aron mamugna ang kinabuhi sa tawo. Nagbasa kini: "Unya ang abog mobalik sa yuta ingon sa unang pagkahimtang niini; ug ang espiritu mobalik sa Dios nga mao ang nagahatag niini." Ecclesiastes 12:7

Ang yawi sa husto nga pagsabot niining teksto makita sa pulong nga "mobalik," nga gigamit alang sa lawas ug espiritu. Ang lawas giingon nga mobalik sa yuta. Tungod kay ang mga elemento niini gikan sa yuta sa sinugdanan. Busa, kon ang espiritu mobalik sa Dios, kinahanglan nga kini kauban na sa Dios sa

wala pa kini mosulod sa organismo sa tawo. Kung ang pag-uban sa Dios sa niini nga pasabot nagpasabot nga naa sa langit, nan mosunod nga kung ang "espiritu" nga gihisgutan dinhi usa ka tinud-anay nga nilalang nga adunay kaugalingong pagkahibalo, nga makatagamtam sa kinabuhi sa usa ka espirituhanong langit, nagpasabot kini nga ang matag-usa kanato kinahanglan nga naa na sa maong espirituhanong langit sa wala pa kita matawo; kay kung dili, dili masulti nga kita "mobalik" sa dihang kita mamatay.

Unsa Gyud ang "Espiritu"

Ang Hebreohanon nga pulong nga gihubad dinhi nga "espiritu" mao ang *ruach*. Si Propesor Strong, usa ka iladong awtoridad sa mga pinulongang Hebreo ug Griyego, nagsulti kanato nga kini nga Hebreohanon nga pulong *nga ruach* nagpasabot og "hangin," o "ginhawa." Mao kini ang parehas nga Hebreohanon nga pulong nga gihubad nga "ginhawa" sa Genesis 7:15, diin giingon nga kini anaa sa mga ubos nga hayop. Gikuha namo ang pulong: "Nagpares-pares ang tanang binuhat nga adunay gininhawa sa kinabuhi [*ruach*] misulod kang Noe sa arka." Kung ang paggamit sa pulong *nga ruach* aron ilarawan ang gininhawa o espirtu sa kinabuhi sa tawo nagpasabot nga aduna kitay sulod sa atong kaugalingon usa ka intelihenteng entidad nga nagpadayon sa pagkinabuhi human mamatay ang lawas, nagpasabot usab kini nga ang mga ubos nga hayop sa kinaiyahan adunay susamang dili matupngan nga butang nga dili gyud mamatay.

Apan kung maghunahuna kita uyon sa Pulong sa Dios, klaro ang tanan. Ang Genesis 2:7 nagpahayag nga ang Dios naghimo sa tawo gikan sa abog sa yuta ug "gibuga sa iyang mga lungag sa ilong ang gininhawa sa kinabuhi." Ang resulta sa paghiusa sa lawas ug sa gininhawa sa kinabuhi mao nga "ang tawo nahimong buhing kalag." Siyempre, kung ang lawas mobalik sa yuta, ug ang gininhawa o espiritu sa kinabuhi mobalik sa iyang orihinal nga tinubdan – sa Dios nga naghatag niini – mobiya kini sa indibidwal sa parehas nga kahimtang sama sa wala pa siya matawo, nga mao ang kahimtang sa wala pa siya maglungtad.

Aron mas masulbad pa gayud kining pangutana, kinahanglan lang nato tan-awon ang Ecclesiastes 3:19-21, diin gigamit pag-usab ang Hebreohanon nga pulong *nga ruach*, ug didto giingon nga ang gininhawa [*ruach*] sa tawo ug sa hayop pareho nga moadto sa usa ka dapit sa dihang mamatay. Gikuha namo ang bersikulo: "Kay unsa ang mahitabo sa mga anak sa tawo, mao usab ang mahitabo sa mga hayop; usa ra ka butang ang mahitabo kanila: sama sa kamatayon sa usa, mao usab ang kamatayon sa usa pa; oo, usa ra ka gininhawa [*ruach*] ang anaa kanila tanan; busa walay labaw ang tawo kay sa hayop: kay kawalay pulos ang tanan. Ang tanan moadto sa usa ka dapit: ang tanan gikan sa abog, ug ang tanan mobalik sa abog." Kinsa may nakahibalo [nga] ang espiritu sa tawo mosaka [paingon sa langit] ug [nga] ang espiritu sa hayop mokanaog paingon sa yuta?"

Ang mga rekord sa Bag-ong Tugon bahin sa kamatayon hingpit nga nagkasinabot sa mga rekord sa Daang Tugon. Gipasabot ni Jesus nga ang mga patay naa sa kahimtang sa k nga kawalay-malay, nga iyang gihulagway sama sa pagkatulog. Sa Juan 11:1-46 aduna kitay usa ka katingalahang mopadayag nga salaysay sa sakit, kamatayon, ug pagmata ni Lazaro, usa ka pinalanggang higala ni Jesus. Si Marta ug si Maria, mga igsoon ni Lazaro, higala usab sa Ginoo, ug sa dihang masakiton ang ilang igsoon, nagpadala sila og balita kang Jesus nga nagtuo nga moanha dayon siya aron motabang kanila.

Imbis nga moadto dayon sa kilid sa higdaanan sa iyang higala nga si Lazaro, nagpabilin si Jesus. Paglabay sa pipila ka panahon, miingon siya sa iyang mga disipulo, "Natulog ang atong higala nga si Lazaro; apan moadto ako aron matawgon siya gikan sa tulog." Nasayop pagsabot ang mga disipulo niini, nga nagtuo nga ang gipasabot ni Jesus mao ang natural nga tulog. Unya miingon siya pag-ayo, "Namatay na si Lazaro." Sa ulahi, sa lubnganan ni Lazaro, gitawag ni Jesus sa kusog nga tingog ang patay, "Lazaro, paggawas," ug gisulti kanato nga "ang patay migawas." Wala'y bisan gamay nga pasidaan dinhi nga ang "kalag" ni Lazaro naa sa langit sa kalipay o sa impyerno sa pag-antos. Sumala sa rekord, natulog siya sa kamatayon. Oo, mituo si Jesus sa "tulog sa kamatayon."

Sa salaysay sa pagmata ni Lazaro gikan sa katulogon sa kamatayon, among gipasiugda ang kamatuoran nga ang paglaum sa kasulatan alang sa kinabuhi human sa lubnganan nakabase sa

kasiguruhan nga adunay pagkabanhaw sa mga patay, imbis sa hunahuna nga ang tawo adunay likas nga pagkawalay kamatayon. Uyon gayud niini si Apostol Pablo. Sa 1 Corinto 15:12-18 iyang gikonsidar nga kon walay pagkabanhaw sa mga patay, nan, "ang mga natulog kang Cristo nangalaglag na."

Sa libro usab sa Pahayag, makita nato ang parehas nga pagkahiusa sa hunahuna bahin sa walay-malay nga kahimtang sa mga patay. Pananglitan, miingon ang Revelador, "Gibulag sa dagat ang mga patay nga naa niini; ug gibulag sa kamatayon ug impyerno ang mga patay nga naa kanila." (Pahayag 20:13). Biyaan nato ang hilisgutan sa impyerno alang sa ulahi nga paghunahuna. Igo na karon nga timan-an ang kamatuoran nga sumala sa bag-ohay lang nga gisipi nga teksto, kadtong naa sa "impyerno" sa Kasulatan gideklarar nga patay. Nagpasabot kini nga dili sila buhi ug nag-antos. Gipadayag usab sa teksto nga ang paglaum sa mga patay mao nga madala sila gikan sa impyerno - pasakaan pag-usab sa kinabuhi.

Sa mubo nga pagkasulti, ang tubag sa pangutana, Asa na ang mga patay? mao nga sila karon anaa sa kahimtang sa kawalay-malay; nga ang tanang paglaum alang sa kinabuhi human sa lubnganan nakasentro sa kasiguruhan sa kasulatan nga pinaagi sa gamhanang gahum sa dakong Magbubuhay, nga gigamit sa diyosnong Kristo atol sa umaabot nga panahon sa gingharian, adunay "pagkabanhaw sa mga patay, sa mga matarong ug sa mga dili matarong." Buhat 24:15

Bakak ni Satanas

Sa dili pa kita mobiya niining bahin sa hilisgutan, maayo nga mohunong kita og dugay aron atong tagdon ang gigikanan sa bakak nga teyorya nga laganap kaayo sa Kristiyano ug dili-Kristiyano nga relihiyon, nga "walay kamatayon." Kung klaro kaayo nga nagtudlo ang Bibliya nga ang kamatayon usa ka grabe nga kamatuoran ug labing dautang kaaway sa tawo, asa man gikan ang ideya nga kini usa ka higala sa kahulugan nga kini usa lang ka agianan paingon sa lain nga kinabuhi?

Ang tubag niining pangutana makita sa salaysay sa Genesis sa pagkahulog sa tawo sa sala ug kamatayon. Si Satanas, , nga naglihok pinaagi sa bitin, sa iyang pakighisgot kang Inahan Eba sa wala pa ang paglapas nga nagdala og kamatayon, miingon, "Dili ka gayud mamatay." (Genesis 3:4). Ang Dios miingon nga ang silot sa pagsuway mao ang kamatayon – "mamatay ka gayud." (Genesis 2:17). Ang testimonya sa tibuok Bibliya uyon sa orihinal nga pahayag kung unsa ang silot sa sala. "Ang suhol sa sala mao ang kamatayon," nagpahayag si Pablo. (Roma 6:23). "Ang kalag nga makasala, kini mamatay," ingon ni Ezequiel. (kap. 18:4). Sa Pahayag 20:2,3 makita nato nga ang "daang bitin" nga nakalimba kang Inahan Eva nagpadayon nga usa ka manlimbong sukad pa niadto; ug gipakita sa kasaysayan nga tinuod gayud kini. Gibuhat ang tanang matang sa limbong sa naglabay nga mga katuigan aron palig-onon ang bakak ni Satanas, "Dili gyud kamo mamatay." Ingon nga resulta, hapit tanan karon nga naningkamot sa pagtuo sa umaabot nga

kinabuhi gibase ang ilang pagtuo sa hunahuna nga ang tawo adunay likas nga pagkawalay kamatayon. Apan unsa man ang giingon sa Kasulatan bahin sa pagkawalay kamatayon? Ang mosunod nga kapitulo nagtuki niini nga mga punto.

KAPITULO 2

Imortal ba ang Tawo?

Ang teyorya sa likas nga pagkawalay kamatayon, nga nag-angkon nga kon moabot ang gitawag natong kamatayon sa usa ka tawo, mas mabuhi pa siya kaysa kaniadto, gibase sa hunahuna nga sa sulod sa lawas sa tawo adunay usa ka lisod pangitaon, dili matandog, ug dili makita nga ego o intelihensiya nga gitawag og "kalag." Ang pag-angkon sa mga teologo mao nga kining kalag dili mamatay o dili mapukan sa kamatayon; busa, sa dihang mamatay ang lawas, kini nga sulod nga intelihensiya, o tinuod nga tawo, makalingkawas gikan sa bilangoan sa iyang mga limitasyon isip tawo ug mahimong gawason sa pag-enjoy sa kinabuhi hangtod sa kahangturan sa usa ka mas taas nga lebel sa pag-eksister - gawas kon, siyempre, kini usa ka dautang kalag. Sa ikaduhang kaso, sumala sa tradisyonal nga teolohiya, ang kalag kinahanglan mag-antos sa dili masukod nga kasakit sa nagdilaab nga impyerno nga literal nga kalayo; o sa labing maayo, sumala sa teolohiya sa Romano Katoliko, moagi sa taas nga panahon sa purgatoryo sa dili pa kini makatagamtam sa kagawasan ug mga panalangin sa langit.

Ang mga paglitok nga "imortal nga kalag," ug "dili mamatay nga kalag," kasagarang gigamit sa relihiyosong pakighinabi nga giisip na lang kini sa kadaghanan nga wala mag-imbestiga nga kini mga termino sa Bibliya. Tungod niini, usa ka dakong katingala sa kadaghanan ang mahibal-an nga kining mga paglitok dili gyud makita sa Bibliya. Ang

tradisyonal nga pagkawalay kamatayon sa kalag sa tawo hingpit nga produkto sa imahinasyon, nga walay bisan unsang suporta sa kasulatan.

Ang mga pulong nga "kalag" ug ang plural niini, "mga kalag," gigamit sa Bibliya kapin sa lima ka gatus ka beses, apan sa walay bisan usa ka higayon gipahibalo ang hunahuna nga ang kalag sa tawo dili mamatay. Sa kasukwahi, bisan asa sa Bibliya gihisgutan ang hilisgutan sa kamatayon nga may kalabotan sa kalag, klaro ug hayag nga gipahayag nga ang kalag, sama sa lawas, mapasakop sa kamatayon. Pananglitan, pinaagi sa propeta miingon ang Ginoo, "Tan-awa, ang tanang kalag akoo; ingon sa kalag sa amahan, ingon usab sa kalag sa anak lalaki akoo: ang kalag nga makasala, kini mamatay." (Ezekiel 18:4). Sa Bag-ong Tugon nabasa nato ang mga pulong ni Jesus, "Ayaw kamo kahadlok kanila nga mamamatay sa lawas, apan dili makapatay sa kalag; kondili kahadlok kamo kaniya nga makalaglag sa kalag ug sa lawas sa impyerno [*Gehenna*]." (Mateo 10:28). Oo, bisan pa gani kadtong mga kalag nga moadto sa impyerno sumala sa Bibliya, gilaglag, dili gipaka-antos o gipahimakas.

Ang pulong nga "kalag" sa Daang Tugon gihubad gikan sa Hebreohanon nga pulong *nga nephesh*. Si Propesor Young miingon sa iyang *Analytical Concordance of the Scriptures*, nga kini nga pulong *nga nephesh* nagpasabot lang og "hayop," o, kung hubaron nga gawasnon, kana nga may kinabuhi o buhi - usa ka buhing binuhat nga makabati. Ang pulong gigamit sa Daang Tugon may kalabotan sa ubos nga mga hayop ingon man usab sa tawo. Sa

Numeros 31:28 gigamit kini sa ingon nga mga hayop sama sa baka, asno, ug karnero. Busa, kon ipugos nato nga ang Hebreohanon nga pulong *nga nephesh*, nga gihubad nga "kalag" sa Daang Tugon, nagpasabot og imortal nga kalag, nan mapugos kita sa pagkonklud nga ang ubos nga mga hayop adunay usab imortal nga mga kalag - usa ka konklusyon nga pipila ra ang modawat.

Ang pulong nga "soul" sa Bag-ong Tugon gihubad gikan sa Griyegong pulong nga "*psuche*". Nasayud kita nga kini nga pulong adunay eksaktong parehas nga kahulugan sa Hebreohanon nga pulong nga *nephesh*, tungod kay gigamit kini ni Apostol Pedro sa paghubad sa maong pulong sa dihang iyang gi-quote ang Salmo , 16:10. Ang giingon sa apostol makita sa Buhat 2:27, nga nag-ingon: "Kay dili nimo biyaan ang akong kalag [Griyego, "*psuche*", Hebreo, *nephesh*] sa impyerno, ni pasagdan nimo ang imong Balaan nga makakita og pagkabulok." Gipasabot ni Pedro nga kini usa ka propesiya mahitungod sa kamatayon ug pagkabanhaw ni Jesus, nga ang iyang kalag wala biyai sa impyerno.

Sa Mateo 26:38, gisaysay nga miingon si Jesus, "Ang akong kalag masubo kaayo, hangtod sa kamatayon." Kini hingpit nga uyon sa propetikanhong pahayag mahitungod kang Jesus nga nag-ingon nga ang iyang kalag "gihimo nga halad alang sa sala." Oo, namatay ang kalag ni Jesus, ug pinaagi niining dakong halad, ang mga kalag sa tanang katawhan gipalit gikan sa kamatayon ug sa katapusan mabanhaw gikan sa kahimtang sa kamatayon.

Ang lain pa nga makapaikag nga paggamit sa Griyegong pulong nga "*psuche*" [Ingles, "soul"] sa Bag-ong Tugon makita sa Buhat 3:20-23. Dinhi aduna kitay usa ka propesiya nga naghulagway sa buhat sa pagpanumbalik, o pagkabanhaw, nga pagahimoon sa Mesiyas pagkahuman sa iyang ikaduhang pag-abot ug pagtukod sa iyang gingharian. Gisultihan kita nga unya "ang matag kalag nga dili maminaw [mosunod] kanang propeta, pagagub-on gikan sa katawhan." Busa, ang Daang Tugon ug ang Bag-ong Tugon pareho nga nagpasiugda sa kamatuoran nga ang kalag sa tawo mortal, masilotan sa kamatayon, ug sa katapusan ang tanang dautang kalag pagagub-on - dili tipigan ug silotan, sama sa gusto ipatuo kanato sa mga doktrina sa Madulom nga Panahon.

Una nga Kalag sa Tawo nga Gihimo

Atong timan-i pag-ayo ang proseso nga gigamit aron maporma ang unang kalag sa tawo, kay kini makatabang kanato nga mas masabtan pag-ayo kung unsa gyud ang kalag. Ang salaysay niini sa kasulatan makita sa Genesis 2:7, nga nag-ingon: "Giporma sa GINOONG Dios ang tawo gikan sa abog sa yuta ug gipanghuyop sa iyang mga lungag sa ilong ang gininhawa sa kinabuhi; ug ang tawo nahimong buhing kalag."

Timan-i nga dinhi gipakita nga ang kalag mao ang resulta, o produkto, sa panaghiusa sa lawas, o organismo, uban sa gininhawa sa kinabuhi - "ang tawo nahimong buhing kalag." Kini nga hugna wala mag-ingon, sama sa sayop nga gihunahuna sa

kadaghanan kaniadto, nga ang Dios nagmugna sa tawo ug dayon gisulod ang kalag kaniya - nagdeklara kini, hinuon, nga sa paglalang ang tawo "nahimong" usa ka kalag, nga lahi kaayo.

Una, sumala sa rekord, ang organismo, o lawas, sa tawo gihimo - gikan sa "abô sa yuta." Siyentipikong haom kini sa mga kamatuoran nga atong nahibaw-an karon, kay ang lawas sa tawo hingpit nga gilangkoban sa nagkalain-laing kemikal nga elemento nga makita sa yuta. Unya, kini nga organismo gisulod-an sa "gininhawa sa kinabuhi," ang nagahatag-kinabuhi nga gahum sa hangin nga atong gininhawa, nga gikinahanglan alang sa kinabuhi sa tawo ug hayop. Ang Hebreohanon nga pulong nga gihubad dinhi nga "ginhawa" mao ang *neshamah*, nga, sumala ni Propesor Young, literal nga nagpasabot og "ginhawa." Ang kamatuoran nga kini gipahuyop sa mga lungag sa ilong ni amahan Adan nagpasiugda nga kini mao gayud ang ginhawa. Sigurado, ang mga lungag sa ilong daw usa ka talagsaong dapit aron ibutang ang usa ka imortal nga kalag.

Karon unsa may nahitabo sa dihang gipahuyop ang gininhawa sa kinabuhi sa mga lungag sa ilong niining unang organismo nga tawo? Yano ra kini: nabuhi kini - o, sumala sa giingon sa teksto, "usa ka buhing kalag." Busa, makita nga ang "kalag" mao gayud ang resulta sa panaghiusa sa organismo ug sa mga kinaiya sa gininhawa nga nagahatag kinabuhi - ang "gininhawa sa kinabuhi." Usa ka yano nga pananglitan niini mao ang de-kuryenteng suga. Ang organismo sa bombilya uban sa internal nga bakante,

filamento, ug uban pa, dili mao ang kahayag; dili usab ang kuryente nga nag-agos pinaagi niining organismo; apan ang panaghiusa sa bombilya ug sa kuryente maoy nagmugna sa kahayag. Kung imong laglagon ang bombilya (organismo) o putlon ang kuryente (nga katumbas sa gininhawa sa kinabuhi), mapalong ang kahayag; buot ipasabot, kini mihunong sa pag-eksister, napalong.

Ingon usab ana sa kalag sa tawo. Kung ang lawas madaut tungod sa sakit o aksidente, hangtod nga dili na kini makalihok og igo aron motubag sa mga impulso sa gininhawa sa kinabuhi nga nagpadayon sa kinabuhi, ang kalag, o kinabuhi, sa indibidwal "mamatay," nga nagpasabot nga kini mihunong sa pag-eksister, kini mamatay. Ingon usab, kung sa bisan unsang rason o paagi mapugngan ang gininhawa sa kinabuhi sa lawas, sama sa paglunod o pagkapukan sa gininhawa, mohunong usab ang kinabuhi – mamatay ang kalag.

Kinahanglan hinumduman sa kini nga konteksto, siyempre, nga ang dakong tinago sa kinabuhi, nga ang mga panagway niini sa gawas atong masabtan sa pipila ka bahin, naa sa kamot sa Magbubuhat. Siya mao ang dakong Magbubuhat, dili lang sa tawo, kondili usab sa mga ubos nga hayop. Siya alang sa tanang kinabuhi sa yuta sama sa adlaw alang sa tanang natural nga kahayag; mao siya ang tinubdan. Dili mahimo sa tawo nga maghimo og organismo, ibutang niini ang pipila ka bahin sa atmospera sa yuta, ug buhion kini. Ang literal nga hangin mao ang gininhawa sa kinabuhi alang sa mga tawo ug sa ubos nga mga hayop, tungod kay kini usa ka dalan sa Magbubuhat

pinaagi sa , nga nagpasabot nga ang prinsipyo sa kinabuhi gipasa ngadto sa tanang buhing binuhat sa yuta.

Kini nga prinsipyo sa kinabuhi, bisan pa, dili usa ka intelihensiya, kondili ang gahum lang sa Dios pinaagi kanus-a ang tanang kinabuhi naglungtad. Sa Genesis 7:15,22 giingon nga kining maong gininhawa sa kinabuhi kabtangan usab sa mga ubos nga hayop.

Samtang atong ipadayon ang atong pagsusi, atong madiskubre nga ang rason nganong ang Bibliya naghatag og paglaum sa umaabot ug walay katapusang kinabuhi alang sa mga tawo nga mosunod sa balaod sa Dios mao nga ang Magbubuhat nagtumong sa pagpadayon sa paghatag kanila sa prinsipyo sa kinabuhi, ug dili tungod kay sa sinugdanan gibutang Niya sa ilang organismo ang usa ka butang nga dili mapukan sa kamatayon.

Ang Paglaum sa Pagka-imortal

Sama sa nahisgutan na, ang pagpadayag nga "imortal nga kalag" dili gyud makita sa Bibliya. Ang pulong nga "imortal" gigamit lang kausa sa tibuok Bibliya, ug niining usa ka higayona kini gigamit alang sa Ginoo ug dili alang sa tawo. Among kuhaon: "Karon, sa Hari nga walay katapusan, nga dili mamatay, nga dili makita, sa usa ra ka maalamon nga Dios, himoa nga mag-anaa ang dungog ug himaya hangtod sa kahangturan." (1 Timoteo 1:17). Sa 1 Timoteo 6:16 aduna kitay usa ka bersikulo nga susama sa miaging gisgutan diin gigamit ang pulong nga "imortalidad". Kini nga teksto usab naghisgot sa

Ginoo, ug nag-ingon: "Siya ra ang adunay imortalidad, nga nagpuyo sa kahayag nga dili duolon sa bisan kinsa; kinsa wala pa makita sa bisan kinsa, ni makita man; kaniya ang dungog ug gahum nga walay katapusan." Kining duha ka bersikulo sa Kasulatan angay makatubag sa pangutana kon ang tawo ba, sa kinaiyahan, usa ka imortal nga binuhat.

Ang pulong nga "imortalidad" gigamit pa sa upat ka higayon sa Bibliya, ug sa matag usa niini, naghulagway kini sa usa ka umaabot nga ganti nga kondisyonal nga pag- alang sa mga naglakaw nga matinud-anon sa mga bakak sa Magtutudlo niining kinabuhi. Ug dinhi gayud ipasiugda nato pag-usab ang kamatuoran nga dili nato gisulayan pagpamatuod nga walay kinabuhi sa umaabot alang sa mga tawo, kondili, nga ang tanang paglaum sa kinabuhi sa umaabot, sumala sa Bibliya, gibase sa kamatuoran nga adunay pagkabanhaw sa mga patay, imbis sa pagtuo nga kita sa kinaiyahan dili mamatay, busa dili kita mamatay.

Biyaan nato karon ang kinatibuk-ang hilisgutan sa pagkabanhaw, ug mohunong lang kita dinhi aron hisgutan ang upat ka mga bersikulo nga nagtumong sa paglaum sa Kristohanon nga mapasaka sa pagkawalay kamatayon uban sa Ginoo. Ang Roma 2:7 nag-ingon: "Alang sa mga [Kristohanon] nga pinaagi sa mapailubon nga pagpadayon sa pagbuhat sa maayo, nangita sa himaya ug dungog ug pagkawalay kamatayon, ang kinabuhi nga walay katapusan." Kini nga teksto nagpakita nga ang pagkawalay kamatayon dili pa karon panag-iya sa Kristohanon, kondili kini usa ka butang nga angay

pangitaon, "pinaagi sa mapailubon nga pagpadayon sa pagbuhat sa maayo."

Sa 1 Corinto 15:53 mabasa nato: "Kay kining madunot kinahanglan mosul-ob sa dili madunot, ug kining mamataynon mosul-ob sa pagkawalay kamatayon." Dinhi gisultihan kita nga ang "pagkawalay kamatayon" usa ka kalidad, nga kon kini atong makab-ot, kinahanglan nga "isul-ob." Klaro kaayo nga giingon sa apostol nga karon kita mga "mamataynon" nga binuhat. Ang mosunod nga bersikulo nag-ingon: "Busa kon kini nga madunot makasul-ob na sa dili madunot, ug kini nga mamatay makasul-ob na sa pagkawalay kamatayon, unya matuman ang pulong nga gisulat: Ang kamatayon gilunok sa kadaugan."

Aduna pa'y usa ka teksto sa Bibliya diin makita ang pulong nga "imortalidad", ug kana mao ang 2 Timoteo :10. Ingon niini: "Apan karon gipadayag kini pinaagi sa pagpakita sa atong Manluluwas nga si Jesu-Cristo, nga nagwagtang sa kamatayon, ug nagpadayag sa kinabuhi ug imortalidad pinaagi sa ebanghelyo." Klaro gikan niining teksto nga wala'y bisan kinsa sa wala pa ang Unang Pag-abot sa atong Ginoo nga nakabaton bisan gamay nga kahigayunan sa pagpaningkamot alang sa pagkawalay kamatayon, sama sa pagdasig nga gihimo sa simbahan niining Panahon sa Ebanghelyo. Nagpakita usab kini nga ang tanang paglaum sa kinabuhi ug pagkawalay kamatayon nakasentro kang Jesus ug sa iyang buhat sa pagluwas.

KAPITULO 3

Unsa man ang bahin sa Impyerno?

Usa ka doktrina sa Kristohanong pagtuo nga daghan kaayo'g kalibog tungod sa mga pamahin sa Panahon sa Kangitngit mao ang may kalabotan sa silot sa mga dili mosunod sa balaod sa Diyos. Nakita nato nga ang klarong pagtulon-an sa Bibliya mao nga "ang suhol sa sala mao ang kamatayon." (Roma 6:23). Atong nakaplagaan nga ang scriptural nga kahulugan sa kamatayon mao ang kahimtang sa pagkawalay-malay - simbolikong gihulagway ingon nga pagkatulog. Nakit-an usab nato nga ang silot nga kamatayon nag-aplikar sa "kalag," o tibuok pagkatawo, ug dili lang limitado sa pagkaguba sa lawas sa tawo. Tungod niining yano apan gipahayag nga mga kamatuoran sa Bibliya, daghan ang natural ug husto nga mangutana bahin sa doktrina sa walay katapusang pag-antos para sa mga daotan.

Ang tubag niining daw kalisud mahimong klaro kon masabtan nato nga ang teorya sa walay katapusang pagpanakit hingpit nga hinimo sa tawo nga doktrina ug walay bisan gamay nga suporta sa balaan nga Kasulatan. Tinuod, daghan gayud ang giingon sa Bibliya bahin sa impyerno, bisan pa ang pagpadayag nga "kalayo sa impyerno" makita sa balaang rekord; apan, sa pagsusi, nasuta nga ang impyerno sa Bibliya dili gayud usa ka dapit sa pag-antos, kondili usa ra kini ka kahimtang sa mga patay; ug kana nga kahimtang, among nadiskubre, mao ang pagkawalay-malay.

Kabalo man gud ang tanan, siyempre, nga ang tanang hubad sa Bibliya naggikan sa Hebreohanon nga mga manuskrito sa Daang Tugon ug sa Griyegong mga manuskrito sa Bag-ong Tugon. Busa, aron adunay klarong basihan sa kamatuoran diin ipahimutang ang mga konklusyon bahin niining hinungdanong butanga nga may kalabotan sa balaang katuyoan ug plano, k kinahanglan nga konsultahon ang mga awtoridad sa Hebreohanon ug Griyegong mga pinulongan aron masayran ang tinuod nga kahulugan sa nagkalain-laing karaang mga pulong nga gihubad nga "impyerno." Sa pagbuhat niini, usa ka daghang katingalahang impormasyon dayon mopakita kanato.

Makita nato, pananglitan, nga usa ra ka Hebreohanon nga pulong sa tibuok Daan nga Tugon ang gihubad nga impyerno, ug kana nga pulong mao ang "*sheol*". Kini nga pulong makita sa kinatibuk-an nga 65 ka beses. Usahay kini gihubad nga "lubnganan", usahay "impyerno", ug usahay "lungag". Si Dr. James Strong, Propesor sa Hebreo ug Griyego, naghubit sa "*sheol*" ingon nga "kalibutan sa mga patay." Apan aron makaabot sa usa ka klarong konklusyon bahin sa tukmang kahimtang nga naglungtad niining "kalibutan sa mga patay," kinahanglan konsultahon ang Bibliya mismo.

Ang Hebreohanon nga pulong nga "*sheol*" makita sa Ecclesiastes 9:10, diin kini gihubad nga "lubnganan." Among kuhaon: "Bisan unsa ang imong kamot makakaplag nga buhaton, buhata kini sa imong bug-os nga kusog; kay walay buhat, ni tuyo, ni kahibalo, ni kinaadman sa lubnganan [*sheol*] diin ka

paingon." Kini mao ang giinspirar nga kahulugan sa Hebreohanon nga pulong nga "sheol" - ang bugtong pulong nga gihubad nga impyerno sa Daan nga Tugon. Gipaklaro niini nga kining "kalibutan sa mga patay" usa ka hilom, natulog nga kalibutan, diin walay kahibalo, walay pagkahibalo. Sulod sa upat ka libong katuigan, gikan sa paglalang kang Adan hangtod sa unang pag-abot ni Jesus, si Jehova wala maggamit og lain nga pulong gawas niini aron ilarawan ang kahimtang sa mga patay. Kung ang walay katapusang pag-antos mao ang silot sa sala, dili ba kini sobra ka dautan ug dili makatarunganon nga gitagoan ang katawhan niini sulod sa ingon ana kadugay nga panahon?

Ang maayong Propeta Job nakahibalo nga ang "sheol" usa ka kahimtang sa kawalay-malay nga sama sa pagkatulog, ug tungod niini, sa dihang nag-antos siya pag-ayo, sa pangisip ug pisikal, nangayo siya sa Ginoo nga tugotan siya nga moubos niining kahimtanga. Oo, nangamuyo si Job nga moadto sa impyerno sa Bibliya. Ang iyang pag-ampo nag-ingon, "O unta itago mo ako sa lubnganan [*sheol*], itago mo ako hangtud molabay ang imong kasuko, itudlo mo ang takdang panahon alang kanako, ug hinumdumi ako!" Pansini nga gusto ni Job nga moadto sa "sheol" aron makalikay sa kasuko sa Dios. Unsa kaha kini kalain sa teorya sa kredo nga ang impyerno mao ang lugar diin ang Dios iyang gipakita ang iyang kasuko sa labing malupit nga paagi batok sa tanan nga moadto didto! Usa pa ka punto nga angay timan-an dinhi, mao nga si Job usa ka matinud-anong sulugoon sa Ginoo, apan nagpaabut siya nga moadto

sa impyerno sa Bibliya sa diha nga siya mamatay. Unsa kaha ang pasabot niini?

Ang maampingong pagsusi sa tanang teksto sa Daang Tugon diin makita ang pulong nga "sheol" magpadayag nga kini nga "kalibutan sa mga patay" usa ka kahimtang diin mosulod ang maayo ug dautan, balaan ug makasasala, sa dihang mamatay. Apan dili kini kinahanglan permanente nga kahimtang sa kamatayon. Sa tinuud, wala nagdahom si Job nga magpabilin sa kamatayon, busa sa pagtapos sa iyang pag-ampo, gihangyo niya ang Ginoo nga hinumduman siya pinaagi sa pagtawag kaniya gikan sa "sheol". Nangutana siya, "Kon mamatay ang tawo, mabuhi pa ba siya pag-usab?" ug dayon gitubag niya ang iyang kaugalingong pangutana pinaagi sa pag-angkon sa iyang paglaum sa pagkabanhaw, ingon niini, "Ikaw motawag, ug ako motubag kanimo: ikaw magpangandoy sa buhat sa imong mga kamot." Job 14:13-15

Usa ra ka beses sa Daang Tugon nga ang hunahuna sa kasakit gisumpay sa pulong nga impyerno, ug kana mao sa Salmo 116:3, nga nag-ingon: "Ang kasubo sa kamatayon gilibutan ko, ug ang kasakit sa impyerno [*sheol*] mihikap kanako." Si David mao ang nagsulti niining talata, ug bisan pa nga usahay siya mitugot sa mga tukso, tungod sa pagkamatinud-anon sa iyang kasingkasing ngadto sa Iyang Magbubuhay, giingon siya nga usa ka tawo nga sumala sa "kaugalingong kasingkasing" sa Dios. (Buhat 13:22). Sigurado, ang ingon ana dili angay nga mag-antos sa mga pag-antos sa usa ka impyerno nga base sa doktrina. Unsa man diay ang iyang

pasabot sa dihang miingon siya, "Ang kasakit sa impyerno nakuha kanako"?

Ang kahulugan sa mga pulong ni David sa niining teksto klaro kung atong tan-awon ang konteksto. Ginasaysay niya kung giunsa siya sa Ginoo pagluwas gikan sa kamatayon, bisan pa man siya masakiton kaayo nga hapit na mamatay. Ang "sakit sa impyerno" nga iyang gipasabot mao ang klarong kasakit ug pag-antos nga kauban sa proseso sa pagkamatay - ang sakit nga sa katapusan hinungdan sa kamatayon sa propeta, bisan pa man sa pipila ka panahon siya naluwas niini. Kung tan-awon gikan niini nga panan-aw, makita nato nga ang tanang pag-antos sa kalibutan nga sa katapusan mosangpot sa kamatayon mahimong husto nga ikonsiderar nga mao ang "sakit sa impyerno," tungod kay kini mosangpot sa kahimtang sa kamatayon, "sheol", ang impyerno sa Bibliya.

Ang Impyerno sa Bag-ong Tugon

Ang Griyegong pulong *nga hades* gigamit sa Bag-ong Tugon aron hubaron ang Hebreohanon nga pulong nga "*sheol*", sa dihang nagkuha og panultihon gikan sa Daang Tugon. Usa ka makapaikag nga pananglitan niini mao ang Buhat 2:27, nga nag-ingon: "Kay dili nimo biyaan ang akong kalag sa impyerno [*hades*], ni pasagdan nimo ang imong Balaan nga makakita og pagkabulok." Kini nga mga pulong usa ka panultihon gikan sa ika-16 nga Salmo, diin, sumala sa inspirado nga pagpamatuod sa Apostol Pedro, gipahayag sa Propeta David ang kamatayon ug pagkabanhaw ni Jesus. Niining propesiya gigamit ni

David ang Hebreohanon nga pulong nga "sheol", ug sa paghubad niini gigamit sa apostol ang Griegong pulong *nga hades*. Gikan niini nasayran nato nga ang *hades* sa Bag-ong Tugon pareho ang kahulugan sa "sheol" sa Daang Tugon. Tungod kay ang propeta sa Ecclesiastes 9:10 naghubit sa "sheol" ingon usa ka kahimtang sa kawalay-malay, murag walay luna sa pagduha-duha bahin sa kahulugan sa pulong nga impyerno sa Bag-ong Tugon.

Ang propesiya ni David sa Salmo 16:10, nga sama sa nahisgutan na, gihubad ni Pedro nga nagtumong sa kamatayon ug pagkabanhaw ni Jesus, labi ka makapaikag tungod kay gibutang niini si Jesus sa impyerno sa Bibliya sa panahon nga siya patay. Busa, klaro nga ang impyerno sa Bibliya dili mao ang klase sa lugar nga gipakita sa teolohiya sa Madulom nga Panahon; kay sigurado, dili nato hunahunaon nga si Jesus miadto sa usa ka lugar sa pagpanakit. Apan, kung hinumduman nato nga ang impyerno sa Bibliya mao ang kahimtang sa kamatayon, masabtan nato nganong gikinahanglan nga moadto si Jesus sa impyerno. Gipatin-aw sa Bibliya nga si Jesus, sa iyang buhat sa pagluwas para sa katawhan, gikuha ang puwesto sa makasasala sa kamatayon, nga siya nahimong hulagway, o katugbang nga bayad, alang sa mga sala sa kalibutan. Pinaagi niini, natilawan niya ang "kamatayon para sa tanang tawo," busa, misulod siya sa kahimtang sa kamatayon, ang impyerno sa Bibliya. - Isaias 53:3-10; 1 Timoteo 2:3-6; Hebreohanon 2:9

Pagbalik Gikan sa Impyerno

Aron hingpit nga masiguro nga ang impyerno sa Bibliya dili usa ka dapit sa walay katapusang pagpanakit sama sa gipatuod kanato sa tradisyonal nga teolohiya, atong tan-awon ang Pahayag 20:13 ug 14. Niining maong talata, ang Griyegong pulong *nga hades*, nga gihubad nga "impyerno," gigamit sa Bibliya sa katapusang higayon. Gikuha nato ang teksto: "Gibulag sa dagat ang mga patay nga naa niini; ug gibulag sa kamatayon ug impyerno [*hades*] ang mga patay nga naa kanila; ug gihukman ang matag usa sumala sa ilang mga buhat. Ug gilabay ang kamatayon ug ang impyerno [*hades*] sa danaw sa kalayo. Mao kini ang ikaduhang kamatayon."

Tulo ka talagsaong kamatuoran ang mahimong klaro samtang atong tun-an ang miaging teksto: Una, nga ang impyerno sa Bibliya dili kinahanglan usa ka permanente nga puy-anan sa mga daotan o sa mga matarong, kay giingon nga kini magpagawas sa mga patay nga naa niini. Ikaduha, nga ang impyerno sa Bibliya dili mao ang danaw sa kalayo. Ikatulo, nga kadtong giingon nga naa sa impyerno dinhi patay sila samtang naa didto, ug dili buhi nga nag-antos sa giingong grabeng kasakit sa kalawoman sa ngitngit nga kapanahonan sa mga gipaka-damgo.

Sama sa nahisgutan na, kini ang katapusang paghisgot sa impyerno sa Bibliya, ug dinhi kini gihulagway nga usa ka lugar o kahimtang, hingpit nga gipahawa sa mga nanimuyo niini, ug dayon gisunog o gipapas sa usa ka simbolikong danaw sa kalayo. Ang kalayo usa sa labing makaguba nga elemento

nga nailhan sa siyensya, ug gigamit kini dinhi sa Ginoo aron hulagon o simbolohon ang kamatuoran nga ang hades, ang kahimtang sa kamatayon nga resulta sa paglapas sa atong unang mga ginikanan sa Eden, sa katapusan pagagub-on. 1 Corinto 15:26

Ang mga Yawi sa Impyerno

Sa Pahayag 1:18 gipahibalo kanato mismo ni Jesus ang posibilidad nga sa katapusan ihatag sa impyerno ang mga patay niini, pinaagi sa mosunod nga mga pulong: "Ako mao ang buhi nga kaniadto patay; tan-awa, buhi ako hangtod sa kahangturan. Amen. Ug ako adunay mga yawi sa impyerno ug sa kamatayon sa krus." Gigamit ang mga yawi aron ablihan ang mga pultahan o ganghaan. Gipalit ni Jesus kining simbolikong yawi sa impyerno ug kamatayon pinaagi sa iyang kaugalingong kamatayon. Naghatag kini kaniya sa banal nga awtoridad sa pag-abli sa dakong bilanggoan sa kamatayon ug pagpagawas sa mga bihag niini; ug sa bersikulo nga nagdeklara nga "ang kamatayon ug impyerno naghatag sa mga patay nga naa kanila," mao kini gayud ang gipakita nga nahitabo.

Ang pagpanag-iya ni Jesus karon sa banal nga katungod sa pagbanhaw sa mga patay gipakita usab ni Apostol Pablo sa Roma 14:9, nga nag-ingon: "Niini nga tuyo si Cristo namatay, nabanhaw, ug mibuhi pag-usab, aron siya mahimong Ginoo sa mga patay ug sa mga buhi." Ingon nga Ginoo sa mga patay, nagsaad siya nga gamiton ang iyang opisyal nga awtoridad ug gahum, ang "yawe sa impyerno," aron ibalik ang kalibutan sa kinabuhi. Mao kini ang

gipasabot sa kaugalingong mga pulong sa Ginoo nga narekord sa Juan 5:28,29: "Ayaw kamo katingala niini: kay moabot pa ang takna nga madungog sa tanan nga anaa sa mga lubnganan ang iyang tingog, ug mogawas sila; kadtong nagbuhat sa maayo, ngadto sa pagkabanhaw sa kinabuhi; ug kadtong nagbuhat sa dautan, ngadto sa pagkabanhaw sumala sa paghukom."

Kini nga pagkuha sa mga patay gikan sa "sheol", o *hades*, sundan sa pagkaguba sa impyerno, sama sa gipakita sa Pahayag 20:14. Dili kini bag-ong hunahuna alang sa mga manunulat sa Bag-ong Tugon, kay kini gipamulong na daan sa Daang Tugon. Pinaagi kang Propeta Oseas, miingon ang Ginoo: "Ako mopalit kanila gikan sa gahum sa lubnganan; ako mopagawas kanila gikan sa kamatayon: O kamatayon, ako mahimong imong salot: O lubnganan [*sheol*], ako mahimong imong pagkaguba: ang paghinulsol matago sa akong mga mata." (Oseas 13:14). Tan-awa ang bulahan nga kasiguruhan nga gihatag niining talata: "Ang paghinulsol matago sa akong mga mata." Pasabot, ang Ginoo nakahukom nga laglagon ang kamatayon ug impyerno, ug kini siguradong mahimong himayaong katapusan sa Iyang mahigugmaong tuyo alang sa nahulog nga kaliwatan.

Ang Dato nga Tawo sa Impyerno

Kadtong nagpugos nga ang Griyegong pulong *hades* sa Bag-ong Tugon nagpasabot og usa ka dapit sa walay katapusang pag-antos, imbis nga usa ka kahimtang sa kawalay-malay sa kamatayon, sama sa

klarong pagtudlo sa Bibliya, naghisingot sa parabula sa adunahan nga tawo ug ni Lazaro aron mapamatud-an ang ilang pag-angkon. Tinuod, siyempre, nga ang pulong nga impyerno sa maong parabola usa ka hubad sa *hades*; apan ang maampingon ug walay pagpihig nga pagsusi sa maong sugilanon magpakita nga dili kini magamit aron mapamatud-an nga ang mga maayong tawo moadto sa usa ka dapit sa kalipay sa dihang mamatay sila, samtang ang mga dautang tawo gipadala sa usa ka dapit sa pagpanakit.

Si Propesor Benjamin Wilson, ang awtor sa hubad nga *Emphatic Diaglott* sa Bag-ong Tugon, sa pagkahibalo nga *ang hades* dili nagpasabot og dapit sa pag-antos, nabulabog sa pagsabot sa paagi sa paggamit niini sa maong parabola, busa naghatag siya og usa ka footnote diin gitanyag ang ebidensya nga ang tibuok parabola mahimong usa ka interpolation ug dili gayud kabahin sa balaang kasulatan. Dili nato masulti kung tinuod kini, apan kon tan-awon ang salaysay ingon usa ka parabula imbis nga usa ka pahayag sa literal nga mga kamatuoran, daw walay kinahanglan nga pagduha-duha sa iyang pagka-otentiko. Aron klaro nato nga mahinumduman ang mga detalye sa parabula, among gisugyot ang maampingong pagbasa pag-usab sa salaysay nga makita sa Lucas 16:19-31.

Katingalahan, Kung Literal

Sumala sa teolohiya sa Madulom nga Panahon, kini nga parabula gituyo nga magtudlo nga ang tanang maayong tawo nga nagtuo kang Kristo mosaka sa langit sa dihang mamatay sila, ug nga ang tanang dautang tawo nga wala modawat kang Kristo niining kinabuhi moadto sa usa ka dapit sa walay katapusang pag-antos sa dihang mamatay sila. Bisan pa, katingalahan man tingali, ang hugot nga pagsusi sa parabula nagpakita nga walay bisan unsa nga gisulti bahin sa maayong tawo o sa dautang tawo; ni adunay bisan unsa nga gisulti bahin sa langit. Ang tanan nga gisulti mahitungod sa giingong matarong nga tawo sa parabola mao nga siya pobre ug natabonan sa mga samad, nga siya mokaon sa mga tipik nga nahulog gikan sa lamisa sa adunahan, ug nga gilinis sa mga iro ang iyang mga samad. Mahitungod sa adunahan, gisaysay lang nga siya nagpuyo sa maluhu, nagsul-ob og maayong bisti, ug gitugotan ang pobre nga tawo nga matulog sa iyang ganghaan.

Sumala sa parabula, ang masakiton nga pulubi wala mosulod sa langit sa dihang namatay siya, kondili gidala siya sa mga anghel ngadto sa "Hagdan ni Abraham." Kung kini usa ka literal nga kamatuoran, mapugngan niini ang posibilidad nga adunay lain nga pagapanalanginan sa susamang ganti sa kamatayon, kay wala nay luna para sa kapin sa usa ka masakiton nga pulubi nga mapungko sa hagdan ni Abraham. Sa laing bahin, kung ang sabakan ni Abraham masabtan nga simbolismo sa langit, ug ang pulubi representante sa mga angay makaadto sa langit, nan

ang bugtong paglaum alang kanato mao ang pagpakabos nga pulubi nga puno sa mga samad sa dili pa kita mamatay - oo, ug pasagdi nga dilaon sa mga iro ang atong mga samad.

Daghan pang uban nga dili pagkasinabtanay sa maong parabula kung tan-awon kini sa kahayag sa tradisyonal nga teolohiya. Sa tinuud, walay bisan usa ka butang niini nga nga uyon sa teorya nga ang mga Kristohanong magtutuo mosulod sa langit sa dihang mamatay sila, samtang ang mga dili magtuo moadto sa usa ka lugar sa pag-antos. Ang usa ka punto sa maong sugilanon nga gikuptan sa mga teologo aron palig-onon ang dogma sa pagpanakit nga makapasipala sa Dios mao nga giingon nga napalibotan ang adunahan sa nagasunog nga kalayo pagkahuman sa iyang kamatayon. Apan unsa kaha ang pasabot ni Jesus niining katingalahang sugilanon?

Gihisgutan na nato kining talata sa Kasulatan ingon usa ka parabula. Niining hunahuna makita ang solusyon sa tinuod nga kahulugan niini. Sa usa ka parabula, ang mga giingon dili angay sabton literal. Dili nato mahimo nga dogmatiko nga matino kung unsa gayud ang gustong tudlo ni Jesus pinaagi niining parabula, apan ang paghatag og dakong pagtagad kang "Amahan Abraham" nagpakita nga kini may kalabotan sa pipila ka paagi sa mga kasinatian sa natural nga kaliwatan ni Abraham, kay sila mao ang sa panahon ni Jesus nga nagtawag kang Abraham nga ilang amahan. (Mateo 3:9; Juan 8:33,39; Roma 4:1). Mura'g makatarunganon nga konklusyon, busa, nga ang dato nga lalaki sa

parabula gituyo aron ipakita ang nasud nga Hudiyo. Dili kini talagsaong simbolismo, kay bisan karon aduna kitay "Uncle Sam" nga nagrepresentar sa Estados Unidos.

Ang nasud nga Hudiyo usa ka maharlikang nasud sa panan-aw sa Dios, gipili Niya ingon nga agianan diin ang Iyang gisaad nga mga panalangin pagadagaydayon ngadto sa tanang nasud. Kining maharlikang kahimtang sa natural nga kaliwatan ni Abraham gipakita sa parabola pinaagi sa purpura nga sinina sa adunahan. Nagsul-ob usab siya og pinong lino, nga naglarawan sa tipikal nga pagkamatarung nga miabut sa mga Hudiyo tungod sa ilang paningkamot sa pagtuman sa Balaod ni Moises, ug pinaagi sa mga sakripisyo sa e nga gihimo sa mga serbisyo sa Toldang-tigum. Tungod sa tanang manggaranon nga saad nga gihimo kanila, nagpuyo sila nga maluhog matag-adlaw, sama sa gisulti sa parabola. Sa tinuod, ang manggaranon nga mga panalangin sa Ginoo kanila mao ang napamatud-an nga ilang salabutan. Si Pablo, nga nagkuha gikan sa Salmo 69:22, miingon: "Himoa nga ang ilang lamisa mahimong bitag, ug silo, ug salabutan ug baylo kanila." Mga Taga-Roma 11:9

Ang pulubi sa parabola daw usa ka angay nga hulagway sa mga Hentil sa panahon sa unang pag-abot ni Jesus. Gikan sa panan-aw sa pabor sa Dios, sila gayud kabos. Ang tanang mga saad gihimo ngadto sa mga Hudiyo ug pinaagi sa mga Hudiyo. Bisin kinsa nga Hentil hangtod niadtong panahona nga nangandoy sa mga panalangin sa tinuod nga Dios kinahanglan mahimong Hudiyo pinaagi sa

pagproseltyismo. Alang sa mga Hudiyo, ang mga Hentil mga "iho," dili angay tagaan og bisan unsang espesyal nga pagtagad.

Ang kahimtang sa mga Hudiyo ug mga Hentil nabag-o pag-ayo pagkahuman sa pagkapako sa krus ug pagkabanhaw ni Jesus. Gidumili ug gipako sa krus sa mga Hudiyo ang ilang Mesiyas ug ingon nga resulta, gilabay sila gikan sa pabor sa Dios. Sa niining kahulugan sa pulong, namatay sila. Nawala ang ilang puwesto nga labing pinalabi sa atubangan sa Ginoo, ug ingon usa ka nasud, nawala sila sa pagtan-aw. Apan ingon usa ka katawhan, nagpadayon sila sa pagkinabuhi; ug sukad niadtong adlaw hangtod karon, hapit kanunay silang gilukop sa kalayo sa paglutos.

Ang pulubi usab namatay; buot ipasabot, ang mga Hentil wala na hingpit nga gipasagdan sa Dios, apan gihatagan sila sa langitnong pabor, ug kadtong tanan nga mituo gidala, sa simbolikong pagkasulti, ngadto sa kasingkasing ni Abrahan. Nahimong mga manunod sila sa mga saad nga gihimo kang Abrahan ug pinaagi kaniya. Mahitungod niini, si Pablo miingon, "Ang Kasulatan, nga nakamatngon daan nga ang Dios magpanghimakas sa mga Hentil pinaagi sa pagtuo, nagwali na daan kang Abraham sa wala pa ang Ebanghelyo." (Galacia 3:8). Bisan pa nga posible sa tibuok Panahon sa Ebanghelyo nga ang mga indibidwal nga Hudiyo mahimong Kristohanon ug busa mahimong espirituhanong mga anak ni Abraham, ang probidensya sa Diyos nagdumala sa maong butang aron himuon ang mga Hentil nga espesyal nga nakadawat sa iyang pabor niining

bahin—sila ang nag-okupar sa pangunang pabor, sama sa gipakita sa "sapupunan ni Abraham."

Sama sa manggaranon nga tawo sa parabola nga nangayo kang Abraham nga ipadala si Lazaro uban sa usa ka tulo sa tubig aron pabugnawan ang iyang dila - aron mapagaan ang iyang pag-antos - ingon ana usab, sa daghang higayon sa milabay nga mga katuigan, ang mga Hudiyo isip usa ka katawhan nangaliya sa Dios nga magpadala og tabang pinaagi sa Kristohanong tinubdan! Apan nagpadayon gihapon ang mga kalisud ug paglutos. Aduna gayud dakong bangin nga natukod tali sa Hudiyo ug sa espirituhanong pinalabi nga Hentil sa tibuok niining taas nga panahon - usa ka bangin nga imposible nga tabonan. Apan, walay bisan unsa sa parabola nga nagpakita nga kining pag-antos sa adunahan magpadayon hangtod sa kahangturan. Ang ubang mga Kasulatan klarong nagpakita nga ania na karon ang panahon nga ang nasud nga Hudiyo ibalik sa iyang kanhing dapit sa langitnong pabor isip natural nga kaliwat ni Abraham.

Usa pa ka makapaikag nga punto sa parabola mao nga ang "lima ka igsoon" nga gihisgutan sa dato nga lalaki giingon usab nga si Abraham mao ang ilang amahan. Sa dihang gipagawas ang nasud gikan sa ilang pagkaulipon sa Babilonya, ubos sa usa ka mando nga gihatag ni Haring Cyrus sa Persia, 500 ka tuig sa wala pa ang unang pag-abot sa atong Ginoo , kadaghanan sa mga mibalik sa Palestina gikan sa duha ka tribo, bisan pa man nga pipila gikan sa tanang tribo ang nibalik. (2 Cronica 36:20-23; Ezra 2:1). Kung kini nga usa ka adunahan nga tawo

nagrepresentar sa duha ka tribo, nan ang napulo ka ubang tribo, diin kadaghanan wala makabaton og kahigayunan nga makasinati sa pagtulon-an sa Mesiyas sa Iyang unang pag-abot, mahimong husto nga girepresentar sa lima ka igsoon.

Sa ingon niini, ang matag detalye sa parabula makita nga haom sa Bibliya ingon man usab sa mga historikal nga kamatuoran; samtang kung atong hunahunaon kini nga usa ka literal nga pahayag nga nagtumong sa pagpakita sa katapusang ganti sa mga matarong, kini labing dili magkasinabot ug walay pulos. Dili lang kana, apan magpasabot usab kini nga ang Bibliya supak-supak ug dili kasaligan tungod kay, sama sa atong nakita na, ang "sheol" sa Daang Tugon ug ang *hades* sa Bag-ong Tugon klarong gisulti nga mga kahimtang diin walay kahibalo, samtang niining parabola gisulti nga adunay pag-antos sa *hades*. Klaro ang tanan kon masabtan nato nga nasudhong kamatayon ang gipasabot dinhi, samtang ang katawhan sa nasud nagpadayon sa pagkinabuhi ug pag-antos sa pagpanlupig.

Wala'y kamatay nga mga ulod - Dili mapalong nga kalayo

Samtang ang "sheol" mao ra ang pulong sa Daang Tugon nga gihubad nga "impyerno," *ang hades*, ang Greko nga katumbas niini, dili mao ra ang pulong nga gihubad nga "impyerno" sa Bag-ong Tugon. Sa gawas lang sa karaang Jerusalem adunay usa ka walog diin gisunog ang mga patay nga lawas ug uban pang hugaw sa siyudad; ug giingon nga gigamit ang asupre isip tabang sa kini nga buhat sa paglaglag -

tingali isip usa ka disinfectant. Kini nga lugar gitawag sa Hebreo nga Walog sa Hinnom ( ); ug gitawag kini sa mga Griyego nga Gehenna. Busa, kining Griyegong pulong *nga Gehenna* gigamit pipila ka beses sa Bag-ong Tugon ug kasagaran hubaron nga "impverno." Giingon nga ang mga patay nga lawas sa pipila ka kriminal nga giisip sa mga Hudiyo nga dili angay mabanhaw gibutang sa Gehenna; busa gigamit ni Jesus kini nga pulong aron ilarawan ang usa ka kahimtang sa walay katapusang pagkaguba diin ang hingpit nga tinuyo nga mga makasasala kinahanglan sa katapusan moadto.

Ang pulong *nga Gehenna* gihubad nga "impverno" sa Marcos 9:43-48, nga nag-ingon ingani: "Kung ang imong kamot makapasala kanimo, putla kini: mas maayo nga mosulod ka sa kinabuhi nga kulang sa usa ka kamot, kaysa nga adunay duha ka kamot apan maibutang ka sa impverno, sa kalayo nga dili gayud mapalong: diin ang ulod nila dili mamatay, ug ang kalayo dili mapalong. Ug kon ang imong tiil makapasala kanimo, putla kini: mas maayo nga mosulod ka sa kinabuhi nga usa ra ka tiil, kay sa adunay duha ka tiil nga itambog sa impverno, sa kalayo nga dili gayud mapalong: diin ang ulod dili mamatay, ug ang kalayo dili mapalong. Ug kon ang imong mata makapasala kanimo, kuhaa kini: mas maayo pa nga mosulod ka sa gingharian sa Dios nga usa ra ang mata, kay sa duha ka mata nga itambog sa kalayo sa impverno: diin ang ulod nila dili mamatay, ug ang kalayo dili mapalong."

Sa matag higayon sa miaging teksto, ang pulong nga impverno usa ka hubad sa Griyegong pulong *nga*

Gehenna, ug klaro kini nga nagtumong sa simbolikong kahulugan sa makaguba nga epekto sa mga kalayo nga nagdilaab nga padayon sa Walog sa Hinnom. Ang tibuok hulagway mao ang pagkaguba imbis nga pag-antos. Bisan ang paghisgot sa mga ulod nga dili mamatay nagpalig-on pa gayud niini nga hulagway sa pagkaguba, kay kining mga ulod walay duhaduha mao kadtong nagasamok sa tanang patay nga bangkay. Ang mga maghuhubad niining talata, siyempre, nagtuo sa teyorya sa walay katapusang pagpanamastamas ug gibuhad nila ang ilang makakaya aron hatagan kita og hubad nga daw mosuporta sa ilang mga pamintasan. Busa ang "dili mapalong" nga kalayo ug ang "dili mamatay" nga mga ulod naghatag sa teksto og hitsura nga nakapahimo sa uban nga motuo nga ang walay katapusang pagpanamastamas sa usa ka impyernong kalayo mao gayud ang kapalaran sa mga daotan.

Apan kon gamiton nato ang ordinaryong panghuna-huna, atong makita nga ang maong talata wala gyud maghatag og ingon ani nga problema. Ang bisan unsang kalayo nga hingpit nga makasunog sa gisunog gitawag nga dili mapalong nga kalayo. Ang kalayo nga magpadayon sa pagsiga hangtod masunog ang tanang masunog nga materyal nga anaa dili mapalong, apan dili kini usa ka walay katapusang kalayo. Busa, gipakita ni Jesus dinhi ang kamatuoran nga ang mga makasasala dili makalikay sa hingpit nga silot sa sala, nga mao ang kamatayon, o pagkaguba - nga ang kalayo sa pagkaguba dili mapalong. Usab, kon sa bisan unsang rason dili

makompleto sa simbolikong kalayo ang buhat sa paglaglag, ang kanunay nga naa nga "mga ulod" maoy mohuman niini. Busa, sa tanang aspeto makita nato nga ang Magtutudlo dinhi naggamit og simbolo sa paglaglag, nga usab nagpamatuod sa nagkahiusang testimonya sa Kasulatan nga ang "sweldo sa sala mao ang kamatayon." Roma 6:23

Ang nahibilin nga bahin niining teksto sa Kasulatan simboliko usab. Ang mga mata, kamot, ug tiil sa usa ka tawo giisip nga labing bililhon tungod sa ilang kapuslanan, ug ang sugyot ni Jesus nga buhian kini sa usa ka Kristohanon kaysa mawala ang kinabuhi nga walay katapusan usa ra ka lain nga paagi sa pag-ingon nga andam kita sa paghimo sa bisan unsang matang sa halad niining kinabuhi aron dili maapil sa peligro ang atong walay katapusang paglungtad.

Ang unang aplikasyon sa maong hugpong sa Kasulatan klaro nga alang lamang sa mga Kristohanon - kadtong nakasugot nga mosunod sa mga bakas ni Jesus - bisan pa man ang maong prinsipyo magamit usab sa mga daotan nga tinuyo atol sa Milenyo. Ang mga Kristohanon karon anaa sa paghusay sa kinabuhi, ug ang pinakasiguro nga paagi aron makadaog mao ang paghalad sa tanan sa pag-alagad sa Diyos.

Isaias 66:24 naghulagway sa paglaglag sa mga tinuyo nga makasasala atol sa Milenyal nga panahona sa susamang pinulongan nga gigamit sa Maestro. Tingali gikuha ni Jesus kini nga bersikulo, nga gigamit ang simbolismo sa paglaglag alang sa mga karon nga giatubang ang paghukom sa tibuok

kinabuhi. Gikuha namo ang bersikulo: "Mogawas sila ug makakita sa mga bangkay sa mga tawo nga nakasala batok kanako; kay ang ilang ulod dili mamatay, ug ang ilang kalayo dili mapalong; ug sila mahimong kasuklam-suklam sa tanang unod."

Ang Asoy sa Ilang Pag-antos

Ang Pahayag 14:10,11 usahay gisiping ebidensya sa doktrina sa pag-antos. Kini nga bahin sa Kasulatan nag-ingon ingani: "Ang sama usab moinom sa bino sa kasuko sa Dios, nga gibubo nga walay sagol sa kopa sa Iyang kasuko; ug siya pagahirason sa kalayo ug asupre sa atubangan sa mga balaan nga anghel, ug sa atubangan sa Kordero: ug ang aso sa ilang pag-antos mosaka hangtod sa kahangturan; ug sila walay kapahulayan adlaw ug gabii, sila nga nagsimba sa hayop ug sa iyang hulagway, ug bisan kinsa nga modawat sa marka sa iyang ngalan."

Kung ang maong bersikulo gituyo sa Ginoo nga usa ka literal nga pahayag sa kamatuoran, nan dili daghan sa kalibutan sa katawhan ang kinahanglan nga labi nga mabalaka bahin niini, kay ang pag-antos giingon nga ibubo sa mga nagasimba sa hayop o sa hulagway sa hayop. Samtang ang uban sa mga pagano misimba og mga hayop, pipila ra, kung aduna man gani, ang nakasimba gayud og literal nga hayop sama sa gihulagway dinhi - usa ka hayop nga sama sa leopardo, nga adunay mga tiil sa oso, ang baba sa leon, ug adunay pito ka ulo ug napulo ka sungay. (Pahayag 13:1,2). Mas makalibog pa gayud ang maong hugna kung literal nato kini tan-awon, labi na kon atong masuta nga ang pag-antos mahitabo sa

atubangan sa mga balaan nga anghel, nga dali ra kaayong masabtan nga nagpasabot kini sa langit. Tinuod gayud, ang ingon nga kahimtang sa langit maghimo niini nga usa ka lahi kaayo nga klase sa lugar kumpara sa gihunahuna sa kadaghanan.

Ang Basahon sa Pahayag usa ka basahon sa mga simbolo, ug kining talata dili eksepsyon sa lagda. Ang "mabangis nga hayop" dinhi klaro nga usa ka bakak nga relihiyoso-politikal nga sistema nga nagkinahanglan sa pagsimba sa mga tawo; ug ang simbolikong gipakita mao nga kadtong nag-angkon nga mosunod sa Kordero ug mosimba sa tinuod nga Dios apan sa baylo motugyan sa pagkamatinud-anon niining mabangis nga hayopa, ipailawom sa nagkalain-laing matang sa kasakit, nga makig-ambit sa mga pag-antos nga moabut sa tanang bakak nga sistema atol sa dakong "panahon sa kasakit" diin sa katapusan matapos kining panahona. Walay bisan unsa sa niini nga hugna nga nagpakita nga ang pag-antos mahitabo pagkahuman sa kamatayon.

Ang "asoy" sa ilang pag-antos klaro nga simbolikong paagi sa pagpasabot nga ang ebidensya, o paghinumdom, sa ilang pag-antos magpadayon nga pahimangno sa sangputanan sa pagsimba sa bisan unsa o bisan kinsa gawas sa tinuod nga Dios. Bisan unsa pa man ang tanang detalye sa kini nga talata nga pasabot, siguradong dili kini magamit aron mapamatud-an ang Teorya sa Madulom nga Panahon sa walay katapusang pag-antos sa mga daotan.

Unsaon Pag-antos ni Satanas

Ang uban, sa ilang paningkamot nga "mapamatud-an" ang doktrina sa walay katapusang pag-antos, midawat sa pahayag sa Pahayag 20:10, nga nag-angkon nga kini nagsuporta sa teorya sa pag-antos. Among gikuha: "Ang yawa nga naglimbong kanila gilabay sa danaw sa kalayo ug asupre, diin anaa ang hayop ug ang bakak nga propeta, ug sila pagahantosen adlaw ug gabii hangtod sa kahangturan." Nakita na nato nga ang Bibliya naghimo og klarong kalainan tali sa "lago sa kalayo" ug "impyerno," o *hades*, kay ang ikaduha giingon nga itambog sa una. (Pahayag 20:14). Kining "pag-antos" nga giingon nga moabot kang Satanas klaro nga limitado ra kaniya ug dili magamit sa mga giluwag gikan sa impyerno, ug giingon nga pahiran ang ilang mga luha. Pahayag 21:4

Unsaon man, busa, pag-antos ni Satanas? Ang Teorya sa Mangitngit nga Panahon ba magamit kaniya kung dili man sa uban? Dili namo kini tuohan. Ang Griyegong pulong nga gihubad dinhi nga "pag-antos" mao, sumala kang Propesor Strong, gikan sa Griyegong pulong nga "*basanos*", nga ang literal nga kahulugan gihatag niya nga "touchstone." Ang maong pulong gihubad nga "vexed" sa 2 Pedro 2:8, diin gisultihan kita mahitungod sa epekto sa dautang binuhatan sa mga taga-Sodoma sa kalag sa matarong nga si Lot. Ang hunahuna sa kaso ni Lot klaro nga siya adlaw-adlaw nakakat-on pinaagi sa pagtandi sa makalilisang nga mga sangputanan sa usa ka kinabuhi nga walay pagka-Diyosnon.

Aron masabtan pag-ayo kung giunsa pag-antos ang yawa, makatabang nga hunahunaon ang propesiya sa , Isaias 14:15-17. Gikuha namo ang teksto: "Apan ikaw dad-on ngadto sa impyerno [*sheol*], sa kilid sa lubnganan. Kadtong makakita kanimo motutok pag-ayo kanimo, ug maghunahuna kanimo, nga nag-ingon, Kini ba ang tawo nga nagpahadlok sa yuta, nga nagpahugno sa mga gingharian; nga naghimo sa kalibutan nga sama sa kamingawan, ug gipaguba ang mga siyudad niini; nga wala magbukas sa balay sa iyang mga bihag [sa kamatayon]?"

Kung itandi nato kining propesiya bahin sa paglaglag kang Satanas sa pahayag sa Revelador mahitungod sa iyang "pag-antos," klaro kaayo ang hunahuna nga ang yawa mahimong usa ka walay katapusang pananglitan sa makalilisang nga sangputanan sa pagrebelde batok sa Dios, nga sa tibuok kalawigan sa kahangturan ang mga luwas sa katawhan magpadayon sa pagdaugdaug kaniya. Dili nga ang yawa mismo makahibalo sa pagdaugdaug nga ginabuhat kaniya. Dili kini kinahanglanon subay sa kahulugan sa teksto. Pananglitan, sa atong kaugalingong paagi sa pagsulti usahay madungog nato nga giingon bahin sa usa ka tawo nga dili paborito sa iyang komunidad, "Karon nga patay na ang tawo, pasagdi na lang siya, kay walay makab-ot kung padayon lang nato siyang hisgutan."

Sa tinuod, siyempre, walay bisan unsa nga atong masulti o mabuhat nga makaapekto sa bisan unsang paagi sa usa ka tawo nga namatay na, sama sa walay katapusang kaulaw nga ipatong kang Satanas nga

dili siya maapektuhan sa dihang siya sa katapusan mapukan sa danaw sa kalayo; bisan pa niana, dili siya pasagdan sa mga tawo nga makapahulay; padayon siyang itudlo isip usa ka ehemplo sa grabeng sangputanan sa usa ka dautan, makasariling agi. Busa, makita nga ang banal nga pagtugot sa dautan magmugna og walay katapusang panalangin alang sa tanang andam ug masunuron sa pamilya sa tawo, nga mao ang sukdanan nga pinaagi niini ang tanan makahimo sa maalamong pag-ila tali sa maayo ug dautan. Walay duhaduha nga ang kadaghanan mopili sa maayo.

KAPITULO 4

Mga Espiritu ug Espiritismo

"Kay si Cristo usab nag-antos sa usa ka higayon tungod sa mga sala, ang matarung alang sa mga dili matarung, aron madala kamo ngadto sa Dios. Siya gipatay sa lawas apan gihatagan kinabuhi sa Espiritu. Pagkahuman siyang nabanhaw, miadto siya ug nagwali sa mga espiritu nga nakabilanggo - sa mga dili masunuron kaniadto sa panahon sa paglahutay sa Dios sa mga adlaw ni Noe samtang ginahimo ang arka. Sa sulod niini, pipila ra ka tawo, walo tanan, ang naluwas pinaagi sa tubig." 1 Pedro 3:18-20

Ang kamatuoran nga ang Pulong sa Dios dili matarong nga masabtan ug mapahalagahan gawas sa pagtagad sa tibuok niyang pagpamatuod mahitungod sa usa ka hilisgutan, maayo kaayo nga gipakita sa daghang mga pahayag niini mahitungod sa kahimtang ug nahimutangan ni Jesus sa panahong taliwala sa iyang kamatayon ug pagkabanhaw.

Sa usa ka propesiya sa Daang Tugon mahitungod kang Jesus, nga gikutlo ni Apostol Pedro, ug iyang giangay sa kamatayon ug pagkabanhaw sa Ginoo, giingon nga si Jesus naa sa impyerno. (Salmo 16:10; Buhat 2:27-32). Tungod sa sayop nga pagsabot sa gisulti mismo ni Jesus sa tulisan sa krus, daghan ang nadani sa pagtuo nga siya miadto sa "paraiso" sa diha-diha nga siya namatay; ug gikan sa mubo nga pagbasa sa atong kasamtangang teksto, siya miadto sa usa ka dapit aron magwali sa "mga espiritu sa prisohan."

Sa miaging diskusyon atong nahibal-an nga ang impyerno sa Bibliya mao ang kahimtang sa kamatayon; nga ang "sheol" sa Daang Tugon ug ang "hades" sa Bag-ong Tugon mga pulong nga naghulagway sa kahimtang sa hingpit nga pagkawalay-malay. (Eclesiastes 9:10). Samtang namatay si Jesus ingon nga hulagway o baylo para kang amahan Adan ug sa iyang kaliwatan, ug busa gikuha niya ang lugar sa makasasala, gikinahanglan gayud nga mosulod siya niining kahimtang sa kamatayon, ang impyerno sa Bibliya.

"Gibuhat niya ang iyang lubnganan uban sa mga daotan," miingon ang propeta mahitungod kang Jesus. (Isaias 53:9). Uyon kini sa batakang kamatuoran sa Bibliya nga kinahanglan natong mangita og pagsabot sa bisan unsang laing butang nga gisulti sa balaang Pulong mahitungod sa kahimutangan ni Jesus tali sa iyang kamatayon sa krus ug sa iyang pagkabanhaw gikan sa mga patay sa ikatulo ka adlaw pagkahuman niini.

Aron masabtan pag-ayo kung giunsa ni Hesus pagwali sa "mga espiritu sa prisohan" sa panahon nga ang ubang kasulatan nagpakita nga siya wala'y malay tungod sa kamatayon, kinahanglan una natong masayran kinsa ang mga "espiritu" nga iyang giwalihan. Kini mao ang impormasyon nga gihatag ni Pedro kanato sa mga pulong, "kadtong mga dili masunuron kaniadto sa panahon ni Noe, sa dihang ang Dios mapailubon nga naghulat."

Busa miadto siya ug mipangwali sa mga espiritu sa prisohan - kadtong wala mosunod sa Dios kaniadto

sa dihang ang Dios mapailubon nga naghulat samtang gitukod ni Noe ang iyang barko.

Sa iyang ikaduhang sulat, gihatagan kita ni Pedro og mas klaro nga pag-ila sa mga "espiritu," nga nag-ingon: "Kay wala gipasagdan sa Dios ang mga anghel nga nakasala, kondili gilabay Niya sila sa impyerno, ug gipahamtang sila sa mga kadena sa kangitngit, aron itipig hangtod sa paghukom; ug wala usab Niya pasagdan ang karaang kalibutan, kondili gipasagdan Niya si Noe, ikawalong tawo, usa k g magtutudlo sa pagkamatarong, nga nagdala sa baha ibabaw sa kalibutan sa mga dili matarong." 2 Pedro 2:4,5

Gikan sa maong giingon, makita nga ang "mga espiritu" nga gipangwali ni Jesus mao ang usa ka piho nga grupo sa "mga anghel" nga wala mosunod sa Dios sa panahon sa baha. Gihisgutan usab ni Apostol Hudas kining maong mga binuhat, sa susama nga paagi, nga nagtawag kanila nga "mga anghel," ug gihulagway ang ilang espesyal nga sala nga mao ang ilang "wala magpabilin sa ilang unang kahimtang." Gipasabot usab ni Hudas, sama sa gibuhat ni Pedro, nga kining mga "anghel" karon nakabilanggo, nga gidugang ni Hudas nga sila anaa sa "mga kadena sa kangitngit," naghulat sa paghukom sa dakong adlaw. Hudas 6

Kining mga "espiritu nga nakabilanggo" busa, dili mao ang mga "espiritu" o "kalag" sa mga tawo nga namatay, kondili mga espirituhanong binuhat sa angheliko nga lebel sa pag-eksister. Usa kini ka

hinungdanong kamatuoran nga kanunay nato hinumduman.

Nasabtan nato nga ang yutang bahin sa paglalang sa Dios makita ug masabtan nato; adunay lain-laing lebel sa pag-eksister, gikan sa labing ubos nga porma sa kinabuhi nga "single-celled" hangtod sa tawo, nga sa iyang pagkahingpit mao ang hari niining materyal o yutang gingharian. Gipakita sa Kasulatan nga kining samang lain-laing matang sa paglalang sa Diyos misangpot ngadto sa usa ka mas hataas nga gingharian, layo kaayo sa atong makita, nga sa ibabaw sa tawo, ang labing hataas sa mga binuhat sa yuta sa Diyos, adunay kalibutan sa espiritu; ug nga niining kalibutan sa espiritu, sama sa natural nga kalibutan, adunay lain-laing han-ay sa mga binuhat, sama sa mga anghel, mga kerubin, ug uban pa.

Mahitungod sa tawo, nagpahayag ang salmista, "Gihimo nimo siya nga gamay ra nga ubos kaysa sa mga anghel." (Salmo 8:5). Sa dihang miabot si Jesus sa yuta aron mamatay isip Manuluwas sa tawo, siya "gihimo nga unod," ug ingon usa ka tawo siya namatay; apan sa dihang nabanhaw siya, siya gipasidunggan pag-ayo "labaw pa gayud sa tanang prinsipalidad, ug gahum, ug kusog, ug gingharian, ug sa matag ngalan nga ginganlan, dili lamang dinhi sa kalibutan, kondili usab sa umaabot." (Efeso 1:21). Busa nagpakita ang Kasulatan og klarong linya sa pagbulag tali sa kalibutanong kahimtang ug sa espirituhanong kahimtang sa paglungtad.

Gipakita sa Bibliya nga sa karon adunay balaan ug dili balaan nga mga anghel; bisan pa man sa dihang

gimugna sila, ang tanan niining mga espirituhanong binuhat naa sa panaghiusa uban sa Dios ug nagsilbi kaniya sa nagkalain-laing paagi. Mahitungod sa mga anghel nga nagpabilin sa panaghiusa uban sa Magbubuhay, miingon ang apostol nga karon sila "mga espiritu nga nag-alagad, nga gipadala aron mag-alagad alang sa mga magapanunod sa kaluwasan." Hebreo 1:14

Pag-usab, "Mahitungod sa mga anghel miingon siya, nga nagahimo sa iyang mga anghel nga mga espiritu, ug sa iyang mga ministro nga kalayo nga nagdilaab." (Hebreohanon 1:7). Mahitungod niining mga anghel nga alagad sa mga Kristohanon, miingon si Jesus: "Pag-amping kamo nga dili ninyo pagatamakan ang usa niini nga mga gamay; kay nagaingon ako kaninyo, nga sa langit kanunay nilang mga anghel makita ang nawong sa akong Amahan nga anaa sa langit."- Mateo 18:10

Mga Anghel sa Kalibutan ug sa Langit

Ang magtun-an sa Kasulatan dili angay malibog sa kamatuoran nga sa Bibliya ang termino nga "anghel" usahay gigamit sa mga tawo. Ang pulong literal nga nagpasabot og "sulugoon," o "sugo," ug kanunay nga gikinahanglan nga tukion gikan sa konteksto kung ang talata diin kini gigamit nagtumong ba sa mga tawo nga sugo o sa langitnong, o espirituhanong mga sugo.

Sa laing bahin, klaro nga nagpakita ang Kasulatan nga adunay mga espirituhanong binuhat nga gitawag og "mga anghel." Pananglitan, sa gabii nga natawo si Jesus, usa ka "anghel" ang nagpahibalo sa iyang

pagkahimugso sa mga magbalantay sa karnero. Klaro nga usa kini ka espirituhanong binuhat nga nagbuhat niini nga serbisyo gikan sa mga pulong: "Ug kalit lang, diha uban sa anghel ang daghang katawhan sa langitnong hukbo nga nagdayeg sa Dios, ug nag-ingon, Himaya sa Dios sa kataas-taasan, ug sa yuta kalinaw, ug maayong buot sa mga tawo." (Lucas 2:10-14). Sa susama, usa ka espirituhanong binuhat ang nagpahibalo kang Maria nga siya mahimong inahan ni Jesus, ug usa usab ka espirituhanong binuhat ang nag-alagad kang Jesus sa Hardin sa Gethsemane. Gihisgutan ni Jesus ang mga langitnong binuhat sa dihang miingon siya nga makapangayo siya sa Iyang Amahan ug labaw pa sa napulo'g duha ka legyon sa mga anghel ang ihatag aron motabang ug moprotektar kaniya. Lucas 1:26-38; 22:43; Mateo 26:53

Apan sama sa atong nakita na, dili tanan niining mga anghel nagpabilin nga matinud-anon kang Jehova, ang ilang Magbubuhay - ang uban kanila nahimong "dili masunuron kaniadto sa dihang ang Dios mapailubon nga naghulat sa mga adlaw ni Noe." (1 Pedro 3:20). Kining mga dili matinud-anon, sa kasagarang paggamit, gitawag na nga "mga nahulog nga anghel." Ang Kasulatan nagpakita nga isip silot sa ilang pagrebelde, karon sila gipugngan, o gibilanggo, sa "mga kadena sa kangitngit."

Asa Na Ang "Mga Espiritu"?

Sa usa ka teksto nga nahisgutan na, gihatag sa apostol kanato ang usa ka hinungdanon kaayong impormasyon bahin sa unsa ang naglangkob sa

bilanggoan nga " " alang niining mga nahulog nga anghel. Among isipi pag-usab ang teksto: "Kon wala gipasagdan sa Dios ang mga anghel nga nakasala, kondili gilabay Niya sila sa impyerno, ug gipahimutang sila sa mga kadena sa kangitngit, aron itipig hangtod sa paghukom." 2 Pedro 2:4

Ang pulong nga "impyerno" sa bag-ohay lang nga gi-quote nga teksto dili usab hubad sa Griyegong pulong *nga hades* o sa *Gehenna*. Ang termino nga gigamit dinhi sa apostol mao ang "tartaroo"; ug kini ra ang higayon nga makita kini sa Bibliya. Ang "Tartaroo" gikan sa Griyegong pulong nga "tartarus", usa ka termino nga gigamit sa mitolohiyang Griyego isip ngalan sa usa ka ngitngit nga kalawoman o prisohan. Sa teksto nga atong gihisgutan, ang tibuok nga hugpong sa pulong, "gibato sa impyerno," gigamit aron hubaron ang "tartaroo"; busa klaro nga ang pulong nagtumong labaw sa usa ka buhat kaysa sa usa ka lugar. Ang pagkahulog sa mga anghel nga nakasala mao ang pag-anhi gikan sa dungog ug dignidad ngadto sa kawalay dungog ug paghukom; busa ang hunahuna mao kini: "Dili gipasagdan sa Dios ang mga anghel nga nakasala, kondili gipaubos sila, ug gipahamtang sila sa kadena sa kangitngit."

Kining mga anghel sa ilang orihinal nga kahimtang sa pagkabalaan, gamhanan, makagahum, ug dungog kaayo. Klaro nga aduna silay dagkong kagawasan; ug sa ilang pag-alagad sa Dios ug sa Iyang mga higala sa yuta, lagmit kanunay silang nagbiyahe tali sa yuta ug sa ubang bahin sa halapad nga uniberso sa Magbubuhat. Nagaingon si Hudas nga kining mga anghel "wala magpabilin sa ilang unang kahimtang."

Naghatag kini og kahayag sa mga pulong sa Genesis 6:2, nga nag-ingon: "Nakita sa mga anak sa Dios nga matahum ang mga anak nga babaye sa tawo; ug gikuha nila sila nga mga asawa, bisan kinsa nga ilang gipili." Sa laing pagkasulti, ang "sala" niining mga anghel mao, sa bahin, bisan gamay, ang pagpakita ingon nga tawo ug ang pag-apil sa dili matarong nga relasyon uban sa mga anak nga babaye sa tawo.

Sa lain-lain panahon sa kasaysayan nga gisakpan sa Bibliya, daghan sa mga balaan nga sugo, o anghel, ang gipadala sa yuta aron maghatud og mga mensahe sa mga propeta ug uban pa; ug sa kadaghanan niining mga higayona gitugotan sila nga magpakita sa pisikal nga porma ug magpakita ingon nga mga tawo. Usa ka pananglitan niini mao ang pagbisita sa tulo ka anghel kang Abraham sa wala pa ang pagkahimugso ni Isaac. (Genesis 18:1-22). Ang ingon nga pagpakita sa lawas gitugotan kon kini gisang-at sa Ginoo, ug kon ang mga anghel nga miapil niini wala molapas sa ilang mga pribilehiyo. Ang mga anghel nga nakasala sa wala pa ang baha "wala magpabilin sa ilang unang kahimtang," nga nagpasabot nga ilang gipili nga ipadayon ang ilang pakig-uban sa katawhan isip mga tawo.

Tungod kay gipakunhod ug gidaugdaug nila ang ilang kaugalingong gahum pinaagi sa dili matarong nga pakig-uban sa nahulog nga kaliwatan sa tawo, angay kaayo nga ang ilang silot mao ang pagkahulog, o pagpaubos, ug sa samang higayon "gipugngan sa mga kadena sa kangitngit." Ang hunahuna nga anaa sa paggamit sa pulong nga "priso," sama sa makita sa atong teksto, mao ang pagpugong sa kagawasan;

busa kining mga "espiritu" tinuod nga naa sa "priso," gipugngan sa kadaghanan sa normal nga kagawasan nga ila kaniadto samtang naa sila sa hingpit nga pakig-uban ug panaghiusa uban sa Magbubuhat.

Daghang ebidensya sa Kasulatan ang nagsuporta sa hunahuna nga ang lugar sa pagkabilanggoan niining mga nahulog nga anghel mao ang atmospera sa atong yuta, diin ang ilang sakop sa impluwensya kadaghanan limitado sa dili direkta nga pakigkontak sa pamilya sa tawo. Sa mga salaysay sa Ebanghelyo sa ministeryo ni Jesus, kanunay natong makita ang paghisgot sa iyang pagpahawa sa mga "demonyo," o "diablo." Sa ulahi, nabigyan og pribilehiyo ang mga apostoles sa paghatag og susamang serbisyo alang sa lain-laing mga tawo nga gipuy-an sa demonyo. Samtang ang mga kritiko naningkamot sa pagpamatuod nga kining mga kaso sa "pagpanag-iy" nga giatubang ni Jesus ug sa mga apostoles kay mga kaso lang sa pagkabuang o sakit sa nerbiyos, sobra ka klaro ang pagtan-aw kanila isip mga personahe aron tugotan ang ingon ana nga liberal nga interpretasyon.

Haring Saul ug ang Salamangkera sa Endor

Dili lamang sa Bag-ong Tugon, apan sa Daang Tugon usab, makakaplag kita og ebidensya sa limitadong kalihokan niining mga nahulog nga anghel o "mga espiritu sa prisohan." Aduna, pananglitan, ang kaso ni Haring Saul ug sa Salamangkera sa Endor. Ang tanang klase sa salamangka gidili sa Balaod ni Moises, apan kining mga karaang medium sa espiritu nagpadayon sa ilang dautang mga buhat bisan pa sa

peligro sa kamatayon. Sama sa pag-angkon sa mga medium sa espiritu karon nga makig-istorya sa mga patay, klaro nga ingon ana usab ang pag-angkon sa Bruha sa Endor. Sa dihang si Haring Saul, tungod sa iyang pagkadautan, nawalaan sa pabor sa Dios ug nakita nga anaa siya sa grabeng katalagman nga mapildi sa iyang mga kaaway, nangayo siya sa bruha nga kontakon si Samuel aron masayran kung aduna pa bay mahimo ang patay nga propeta para kaniya.

Ang salaysay niining karaang sesyon naitala sa 1 Samuel 28:7-20. Daghang mga estudyante sa Bibliya, sa pagbasa niini nga istorya sa giingong pakigkomunikar ni Saul sa patay nga propeta nga si Samuel, nakahukom nga kini naghatag og maayong ebidensya gikan sa Kasulatan nga ang mga patay dili gyud patay, kondili buhi pa sa lain nga dapit, ug nga sila makigkomunikar pa ubos sa pipila ka mga kondisyon, labi na pinaagi sa tabang sa usa ka medium sa espiritu. Sa tinuud, sa tanang kapanahonan, gigamit ni Satanas kining susama nga pamaagi sa limbong aron supakon ang klarong pagtulon-an sa Kasulatan nga ang "sweldo sa sala mao ang kamatayon." Samtang atong susihon sa mubo ang pipila ka mga kamatuoran bahin sa pagbisita ni Saul sa salamangkera, dali nato makita nga ang susama nga pananglitan magamit usab sa mga modernong seance, ug sa parehas nga resulta.

Roma 6:23

Una, mapansin nga sumala sa kaugalingong mga pulong ni Saul, wala na siya sa pabor sa Dios. Miingon siya sa salamangkero, "Mibulag kanako ang Dios ug dili na Niya ako tubagon, bisan pa pinaagi sa

mga propeta, bisan pa pinaagi sa mga damgo." Samtang buhi pa si Samuel, siya usa ka matinud-anong sulugoon ug propeta sa Ginoo ug wala gayud siya mouyon sa kabubut-on sa Ginoo; apan dinhi atong makita si Saul, nga siya mismo miangkon nga dili mouyon ang Dios sa maong ideya, nga nangayo sa salamangkero aron makakuha og mensahe gikan niining matinud-anong propeta.

Angay ba natong hunahunaon nga kon buhi pa si Samuel, bisan pa sa langit o sa lain nga dapit, dili siya moubos sa pagsunod sa Ginoo kaysa sa iyang pagsunod dinhi sa yuta? O kinahanglan ba nato nga motuo nga kini nga dautang mangkukulam, nga gisilotan sa Ginoo, adunay gahum nga supakon ang langitnong kabubut-on, ug dili lang ipakita si Samuel, apan pugson pa siya sa paghatag og mensahe aron pahupayon kining mapanghimagsik nga hari? Busa, klaro nga gihatag kini nga salaysay sa Bibliya isip usa ka historikal nga rekord sa mga hinungdanong panghitabo sa kinabuhi ni Saul, apan walay tuyo nga pasudlon ang pag-angkon sa salamangkera nga nakakita ug nakig-istorya kang Samuel.

Ang mga pamaagi nga gigamit sa dautang espiritu pinaagi sa medium sa Endor susama sa gigamit karon. Gihimo nila k nga ipakita sa mental nga pananaw sa bruha ang pamilyar nga dagway sa tigulang nga propeta, nga nagsul-ob, sumala sa iyang batasan, og taas nga kapa. Sa dihang gihulagway niya ang mental o "astral" nga hulagway, nakaila dayon si Saul nga kini usa ka paghulagway kang Samuel. Apan si Saul mismo wala makakita og bisan

unsa – iyang "nabati," gikan sa paghulagway, nga si Samuel kini.

Dali ra siyang napaniwala, sama sa kasagaran sa mga tawo sa ingon ana nga kahimtang, wala na maghunahuna si Saul sa pagpangutana kung giunsa kaha nga si Samuel nagpakita nga tigulang ug kurbado sama sa iyang hitsura sa dihang buhi pa siya sa yuta, kung karon siya usa na ka espiritu ug mas maayo pa ang kahimtang kaysa kaniadto. Wala usab maghunahuna si Saul nga pangutan-on nganong nagsul-ob gihapon si Samuel sa parehas nga daang kapa sa espirituwal nga kalibutan sama sa iyang gisul-ob sa dihang nailhan pa siya niya nga usa ka tawo sa yuta - wala gani siya mihunong sa paghunahuna nga ang kapa sa propeta, ang abuhing buhok, ug uban pa, dugay na kaayo nga nabulok sa lubnganan. Gibayaan na si Saul sa Ginoo ug dali na siyang nadani niining mga "bakak nga espiritu" nga nagpakaaron-ingnon nga propeta ug misulti kang Saul sa ngalan niya pinaagi sa ilang medium, ang salamangkera.

"Ngano man nga gipukaw nimo ako aron ipatawag siya?" mao kini ang gipangutana sa patay nga propeta, sumala sa gisulti niya. Kasagaran nga nasabtan sa mga Israelita sa panahon ni Haring Saul nga ang mga patay natulog sa "sheol", busa ang pangutana nga, "Ngano man nga gipukaw nimo ako," dili katingad-an. Apan, atong hunahunaon unta nga kining gisilotan nga salamangkera adunay gahum sa pagbanhaw sa propeta gikan sa kamatayon? O, kung tan-awon nato kini gikan sa panan-aw sa modernong espiritismo, nga si Samuel wala gyud namatay, apan

nagmalipayon sa espiritu nga kalibutan, dili ba katingalahan nga siya giingon sa salamangkera nga mosaka gikan sa yuta imbis nga moubos gikan sa langit?

Gikan sa panan-aw sa modernong teolohiya, unsa ka hingpit nga walay pulos ang propesiya ni "Samuel" mahitungod sa kapildihan ug kamatayon ni Saul sa gubat sa umaabot nga adlaw! Mobasa kita: "Ugma ikaw ug ang imong mga anak mag-uban kanako: ihatag usab sa Ginoo ang mga panon sa Israel sa kamot sa mga Filisteo." Hunahunaa si matinud-anong Samuel ug ang pinalanggang Jonathan nga mag-uban sa espirituwal nga kalibutan uban sa dautang Haring Saul! Haom ba kini kaayo sa teolohiya sa kredo sa Madulom nga Panahon? Dili gayud! Sa katapusan, siyempre, apan dili sa sunod adlaw, nagkahiusa silang tanan sa kamatayon, sa "sheol", ang impyerno sa Bibliya, diin naghulat gihapon sila sa pagkabanhaw, sa dihang tawgon silang tanan sa Anak sa Tawo; apan wala magkinahanglan og bisan unsang supernatural nga gahum gikan sa salamangkera aron tinuod nga matagna ang nagkadool nga kapildihan ug kamatayon ni Saul. Sa tinuod, nahadlok na daan si Saul niini, busa ang iyang pag-adto sa salamangkera.

Si Charles Wesley klaro nga nalibog sa paagi nga gihiusa sa "medium" sa Endor ang maayo ug dautan sa kamatayon, kay misulat siya:

Unsa ang gipasabot niining mga seryosong pulong?

Usa ka sinag sa paglaum sa dihang matapos ang kinabuhi?

Ikaw ug ang imong anak siguradong mahimong

Ugma magpahulay ka uban kanako:

Dili sa kahimtang sa impyernong kasakit,

Kung si Saul uban kang Samuel magpabilin;

Dili sa kahimtang sa gipangdaot nga kawad-on sa paglaum,

Kung anaa didto ang naghigugma kang Jonathan.

Sa tinuod, siyempre, wala gyud nakig-komunikar si Saul kang Samuel, kondili sa usa o labaw pa sa mga "espiritu nga nakabilanggo" nga ang pangunang kalihokan sukad pa sa panahon sa baha mao ang pagpanglimbong sa katawhan, labi na sa kahimtang sa mga patay. Ang paghisgot sa Kasulatan bahin niining mga necromancer, mangkukulam, ug medium nagpahimo kanato sa pagsabot nga pinaagi sa mga medium naningkamot kining mga nahulog nga anghel nga makig-uban sa Israel. Apan daw pamaagi na sa mga medium nga usbon ang ilang pamaagi sa pagpadayag panagsa; sama sa pag-uswag sa salamangka sa New England ug Ohio, ug sa tibuok Europa, hinay-hinay nga nawala ug gisundan sa Spiritualism, nga ang mga pagpadayag sa pag-uyog ug pagkatok hinay-hinay usab nga napulihan sa clairvoyance ug mga paningkamot sa pagmateryalisa. Sa mga adlaw sa Ginoo ug sa mga apostoles, klaro nga nabag-o ang paglihok niining

mga "espiritu" gikan sa pamaagi sa salamangka ngadto sa obsesyon ug pagpanag-iya.

Modernong Buhat sa mga "Espiritu"

Tungod kay kaniadto gihatagan sila og gahum nga magpakita isip mga tawo, apan ilang gibuhat kini sa sayop nga paagi, kining mga nahulog nga anghel daw determinado gihapon nga gamiton ang ilang gahum pinaagi sa mga tawo, pinaagi sa paggamit og "medium" o direkta nga pagkontrol sa hunahuna, sama sa obsesyon. Klaro, bisan pa, nga kinahanglan mouyon ang kabubut-on sa tawo niining langyaw nga dominasyon sa dili pa makuha niining mga "espiritu" ang pagpanag-iya. Apan sa dihang makakuha na sila sa pagpanag-iya, daw mapukan kaayo ang kabubut-on nga way nahabilin nga gahum sa pagsukol; busa dako kaayo ang pagpasalamat sa mga gihupasan sa demonyo kaniadto sa panahon ni Jesus ug sa mga apostoles.

Samtang kining mga nahulog nga anghel usahay mag-usab sa ilang pamaagi sa pakigkontak ug pagpanglimbong sa katawhan, ang ilang impluwensya sa kinatibuk-an kanunay nga nagpalayo sa Dios ug sa kamatuoran sa Iyang Pulong. Sa modernong panahon, daghan kaayo ang hisgutanan bahin sa pakig-istorya sa mga patay, apan sa tanang liboan ka mga pagsulay nga gihimo - kontrolado man sa siyensya o dili - unsa man ang kinatibuk-ang resulta? Tinuod, pinaagi sa mga walay pulos nga "pag-ila" sama sa nahimo sa Salamangkera sa Endor aron limbongan si Saul, daghan ang nakombinse nga nakig-uban sila sa ilang mga patay nga higala ug

panyente – apan dinhi na lang kini natapos. Wala gyud makuha nga bililhon nga impormasyon pinaagi sa espiritista.

Giunsa ni Kristo Pagwali sa mga Espiritu nga Nabilanggo

Karon nga nailhan na nato kining mga "espiritu" nga gisultihan ni Pedro nga gipangwali ni Jesus, motumaw ang pangutana: giunsa pagpatuman kining pagwali? Unsaon man nga makahimo si Jesus nga naa sa "sheol", o *hades*, diin walay kahibalo, apan sa samang higayon nagwali sa mga nahulog nga anghel? Sayon ra ang pagpatin-aw niining daw kalisud kung atong susihon pag-ayo ang teksto. Ang apostol miingon nga si Jesus "miadto ug nagwali sa mga espiritu sa prisohan." Nagkasinabot ang mga awtoridad sa Griyego nga ang mga pulong nga "miadto ug nagwali" gigamit sa kahulugan sa pagtuman sa usa ka butang ug dili sa kahulugan sa pag-adto sa bisan unsang lugar. Sa laing pagkasulti, kining duha ka pulong usa ka dili kinahanglan nga dugang sa teksto. Sa karaang panahon, kasagaran gamiton ang ingon ani nga mga pagpadayag, ug bisan karon usahay kini magamit.

Si Dr. Benjamin Wilson, sa iyang *Emphatic Diaglott*, gihubad kining talata sa Kasulatan nga, "Nangwali siya sa mga espiritu sa prisohan," nga wala'y duha ka pulong nga "niadto ug," kay dili man kini gikinahanglan aron masabtan pag-ayo ang teksto. Sa pa-sangko sa teksto, iyang gipakita nga uyon ang ubang mga awtoridad kaniya niining bahin. Busa, kung tangtangon kining duha ka dili

kinahanglan nga pulong, ang tibuok teksto mabasahon ingon niini, "Kay si Cristo usab kaisa nag-antos tungod sa mga sala, ang matarung alang sa dili matarung, aron madala kita ngadto sa Dios, ginapatay sa unod apan ginabuhi sa Espiritu; pinaagi usab niini nagwali siya sa mga espiritu sa prisohan." (1 Pedro 3:18,19). Klaro ang kahulugan dinhi, nga pinaagi sa iyang kamatayon ug pagkabanhaw gipangwali ni Jesus kining mga nahulog nga anghel - usa ka leksyon nga makita, nga gitudlo pinaagi sa iyang pagkamatinud-anon sa Langitnong Amahan ug Magbubuhay, nga ila kining gisukol kining mga "espiritu".

Si Lucifer mao ang una sa mga espirituhanong binuhay nga misukol batok sa Dios; ug klaro nga dako kaayo ang impluwensya nga iyang gipakita sa mga misunod sa han-ay sa mga rebelde. Sa Mateo 25:41 ang paglitok nga, "ang yawa ug ang iyang mga anghel," nagpakita sa suod nga relasyon tali ni Satanas ug niining ubang nahulog nga espiritu nga mga binuhay. Ang espiritu sa ambisyon ug garbo maoy hinungdan sa pagkahulog ni Lucifer (Isaias 14:14); ug daw ang maong espiritu misulod usab sa han-ay niining ubos nga mga nahulog nga anghel. Busa, ang pagkamatinud-anon ni Jesus, usa ka pagkamatinud-anon nga nagdala kaniya sa pagpahiubos sa iyang kaugalingon ug pagmasunuron hangtod sa kamatayon, mahimong usa ka gamhanang sermon sa paghinulsol alang niining mga "espiritu nga nakabilanggo." Ang gahum niining maong sermon mapadako pa gayud sa dihang namatikdan niining mga "espiritu" nga si Jesus,

tungod sa iyang pagkamatinud-anon, gibanhaw gikan sa mga patay ug gipasaka pag-ayo ngadto sa dapit sa tuo sa Dios, samtang sila gipakunhod ug gipahiubos tungod sa ilang pagkawalay pagkamatinud-anon.

Busa makita nato nga usa-usa, kon husto nga masabtan, ang nagkalain-laing mga bersikulo sa Kasulatan nga may kalabotan sa kahimtang sa mga patay makita nga nag-uyon sa dakong batakang kamatuoran nga ang "sweldo sa sala mao ang kamatayon," ug nga ang "mga patay wala nay kahibalo sa bisan unsa." Ecclesiastes 9:5

KAPITULO 5

Unsa ang Langit?

"Bulahan ang Dios ug Amahan sa atong Ginoong Jesu-Cristo, nga sumala sa Iyang daghang kaluoy, gimugna kita pag-usab ngadto sa usa ka buhi nga paglaum pinaagi sa pagkabanhaw ni Jesu-Cristo gikan sa mga patay, ngadto sa usa ka panulundon nga dili malata, dili mahugawan, ug dili malata, nga gitipigan sa langit para kaninyo."

- 1 Pedro 1:3,4

Kon gusto nato nga makabaton og scriptural nga pagsabot sa unsay nagpaabot sa ulahi sa lubnganan alang sa mga makasasala ug mga balaan, kinahanglan hunahunaon nato ang gisulti sa inspirado nga rekord mahitungod sa langit. Walay duhaduha sa scriptural nga kamatuoran nga ang Dios nagmugna sa tawo aron mabuhi sa yuta, ug nga ang yuta gimugna ingon panimalay para sa tawo. Samtang nawala sa tawo ang iyang yutang paghari, ug gisilotan siya sa kamatayon tungod sa sala, gisaad kaniya ang pagbalik sa kinabuhi dinhi sa yuta pinaagi sa kamatayon ug pagkabanhaw ni Jesus isip Manuluwas. Ang eksepsyon niini nga kinatibuk-ang pagkabanhaw alang sa tanang tawo ngadto sa kinabuhi sa hingpit nga pagkatawo sa usa ka yutang gihimong himaya mao ang matinud-anong mga sumusunod sa mga bakas sa Magtutudlo, nga, sumala sa Kasulatan, makadawat og langitnong ganti.

Ang Bibliya, labi na ang Bag-ong Tugon, daghan kaayong gisulti mahitungod sa langit ug sa langitnong mga paglaum. Si Jesus, pananglitan, miingon, "Sa balay sa akong Amahan daghan ang mga puloy-anan: kon dili unta, isulti unta nako kaninyo. Moadto ako aron mag-andam ug dapit para kaninyo. Ug kon ako moadto ug mag-andam ug dapit para kaninyo, mobalik ako ug modawat kaninyo ngadto sa akong kaugalingon; aron diin ako, didto usab kamo." Juan 14:2,3

Kini usa ka klaro kaayo nga saad, nga nagpasabot og kausaban gikan sa kalibutanong kahimtang ngadto sa espirituhanong kahimtang. Apan daghang sayop nga pagsabot ang nalangkit niining mga pulong sa Magtutudlo. Kasagaran natong madungog ang pagpadayag sa paglaum nga makapanag-iya sa usa sa niining "daghang palasyo," apan klaro nga gipakita ni Jesus nga kini dili para sa iyang mga sumusunod, kondili siya paingon sa layo aron "mag-andam og lugar" para kanila. Ang hunahuna mao nga aduna na daan daghang "palasyo" sa panahon nga siya misulti, apan usa ka bag-ong lugar, o kahimtang, ang pagahatag para sa iyang mga sumusunod.

Ang paglitok nga "daghang puloy-anan" nagpasabot lang sa mga puloy-anan o kahimtang diin adunay sobra ka daghang panalangin ug kalipay. Ang yuta mismo, ug ang kahimtang sa hingpit nga kinabuhi sa tawo nga gipakita sa atong unang mga ginikanan, walay duhaduha nga usa sa niining mga "puloy-anan." Kining puloy-anan, siyempre, nawala tungod sa sala, apan kini ibalik sa takdang panahon sa Dios, sama sa atong makita unya.

Sumala sa Kasulatan, adunay lain-laing anghelikong lebel sa paglungtad. Kini usab angay nga iapil sa daghang "mansyon" nga gihisgutan sa Magtutudlo. Pila ka lebel o han-ay sa kinabuhi ang naa sa espirituhanong gingharian sa Magbubuhay, wala kita kahibalo; apan kon atong tan-awon ang dakong kalainlain sa kinabuhi nga naa sa gitawag nato nga materyal nga gingharian, sigurado nga daghan kini. Apan karon, adunay "bag-ong paglalang"; usa pa ka lebel sa pag-eksister ang pag-andam ug usa k , alang sa simbahan – usa ka dapit uban ni Jesus diin siya gipahimutang pagkahuman sa iyang pagkabanhaw.

Ang Umaabot nga Posisyon sa Simbahan

Miingon si Jesus, "Aron diin ako, didto usab kamo." Nagpakita kini nga ang umaabot nga kahimtang sa matinud-anong mga sumusunod sa Magtutudlo mao usab ang samang lugar o kahimtang diin siya gihatagan og pagpasidungog. Mahitungod sa pagpasidungog kang Jesus, miingon ang apostol, "Busa gihatagan siya sa Dios og labaw nga dungog, ug gihatagan siya og ngalan nga labaw sa tanang ngalan: aron sa ngalan ni Jesus moluhod ang tanang tuhod, sa langit, sa yuta, ug sa ilawom sa yuta." Filipos 2:9-10

Ang hataas nga pagpasidungog, sa tinuod, gihatag sa Magtutudlo sa Langitnong Amahan, bisan pa sa "tuo nga kamot sa trono sa Dios." (Hebreohanon 12:2). Ug kining maong hataas nga kahimtang nga gipasidunggan giandam usab alang sa simbahan. Tan-awa ang saad ni Jesus sa Pahayag 3:21: "Sa makadaog, ihatag ko ang katungod sa paglingkod

uban kanako sa akong trono, sama sa akong pagdaog ug paglingkod uban sa akong Amahan sa Iyang trono."

Dili katingad-an nga miingon si Pedro nga pinaagi sa pagkabanhaw ni Cristo ang Kristohanon "natawo pag-usab ngadto sa usa ka buhing paglaum, ... ngadto sa usa ka panulondon nga dili malata, ug dili mahugawan, ug nga dili malata, nga gitipigan sa langit para kaninyo." Tan-awa ang mga pulong sa apostol sa bersikulo nga mosunod: "Kinsa kamo gipanalipdan sa gahum sa Dios pinaagi sa pagtuo ngadto sa kaluwasan nga andam na ipadayag sa katapusang panahon." 1 Pedro 1:5

Ang "katapusang panahon" o "katapusang mga adlaw" nga kanunayng gihisgutan sa Bibliya nagtumong sa maong yugto pagkahuman sa ikaduhang pag-abot ni Cristo. Nagpasabot kini nga ang langitnong panulondon sa tibuok kalibutan nga gireserba para sa simbahan wala, sa naglabay nga mga siglo, nadawat sa matag indibidwal nga Kristohanon sa higayon sa kamatayon, sama sa pagtudlo sa teolohiya sa kredo, kondili usa kini ka ganti nga ihatag sa katapusan sa kapanahonan sa dihang mobalik si Jesus ug buhion pag-usab ang mga minatay. Uyon kini sa saad mismo sa Ginoo mahitungod sa "lungsod" nga pagahimuon alang sa iyang mga sumusunod: "Moadto ako sa pag-andam ug lungsod para kaninyo; ug kon ako moadto ... mobalik ako, ug madawat kamo ngadto kanako, aron diin ako, didto usab kamo." Unsa ka klaro gikan niining mga pulong nga walay Kristohanon nga makalaum nga makig-

uban sa Ginoo hangtud siya "mobalik," ug "modawo" kanila ngadto kaniya.

Ang Apostol Pablo nagpamatuod sa maong kamatuoran ingon niini: "Nakigbisog ako sa maayong pakigbisog, ... napadayon ko sa pagtuo: busa gitagana na alang kanako ang korona sa pagkamatarung, nga ihatag kanako sa Ginoo, ang matarung nga Huwes, sa adlaw nga kana; ug dili lamang kanako, kondili usab sa tanan nga nagahulat sa iyang pagpadayag." (2 Timoteo 4:7,8). Ah, oo, nasayud kaayo ang apostol nga ang iyang langitnong ganti isip kauban nga manununod uban ni Cristo sa Mesiyanikong gingharian dili niya madawat hangtod sa katapusan sa kapanahonan, sa dihang mobalik si Jesus aron dad-on ang tanan niyang mga balaan ngadto kaniya.

Ang Matinuoron nga Tinguha ni Pablo

Tungod sa sayop nga hubad sa mga pulong ni Pablo sa Filipos 1:23, ang uban nadani sa pagtuo nga ang apostol nagdahom nga makasulod dayon sa langit uban ni Jesus pagkahuman sa iyang kamatayon. Atong kuhaon ang teksto: "Gipikas-pikas ko tali sa duha ka tinguha: Gusto kaayo nakong moadto ug makig-uban kang Cristo, nga labi pang maayo para kanako..." Ang pulong "moadto" sa niini nga teksto gikan sa Griyegong pulong nga "*analousai*", ug klaro nga unta kini hubaron nga "mobalik," ug mao usab kini ang hubad ni Prof. Wilson sa iyang *Emphatic Diaglott*.

Sa mga miaging bersikulo gipasabot sa apostol nga siya dili sigurado kon siya madali ba ipatay, o kon

siya buhian sa mga awtoridad sa Romano ug busa tugutan nga magpadayon pa sa ministeryo sulod sa pipila ka panahon. Wala siyay kapilian tali niining duha ka butang – "Gibahinbahin ko tali sa duha." Apan aduna pay ikatulong butang nga iyang labi ka gipili, ug kana mao ang "*analusai*"; ug ang iyang pagpili niini aron siya makig-uban kang Cristo.

Nasayud si Pablo nga dili siya makig-uban kang Cristo hangtod sa pagbalik sa Ginoo, ug gipadayag lang niya ang iyang tinguha alang niining himayaong katumanan sa paglaum sa matag tinuod nga Kristohanon. Si Prof. Wilson, sa usa ka footnote sa teksto sa iyang *Emphatic Diaglott*, nagkomento ingon niini:

Ang pulong nga *analusai* makita sa Lucas 12:36, ug dinhi gihubad nga pagbalik - Pag-alagad kamo sama sa mga tawo nga nagpaabot sa ilang agalon, kanus-a siya mobalik, ug uban pa. Gitudlo ni Jesus sa iyang mga disipulo nga siya mobalik pag-usab, o mobalik. ... Gituohan ni Pablo kini nga doktrina ug gitudlo kini sa uban ug nagpaabot ug naghulat sa Manluluwas gikan sa langit ... kanus-a ... siya mag-uban gayud sa Ginoo.

Wala nagdahom si Pablo nga mosaka siya sa langit sa diha-diha nga siya mamatay. Duha ra ka posible nga kapilian ang iyang mapili – usa mao ang dugang nga panahon aron mabuhi ug mosilbi sa kamatuoran ug sa mga igsoon, ang usa pa mao ang pag , matulog sa kamatayon. Apan aduna'y usa ka butang nga mas labaw pa kaysa bisan asa niini, ug kana mao ang pag-uban kang Kristo; apan nahibalo

siya nga dili kini posible niadtong panahona. Nahibalo siya nga ang pagbalik ni Kristo layo pa kaayo sa umaabot; ug nahibalo usab siya nga ang iyang ganti isip usa ka Kristohanon dili pa ihatag kaniya hangtod madawat niya kini sa pagkabanhaw sa katapusang adlaw. 2 Timoteo 4:7,8

"Ang Atong Tahanan sa Yuta"

Ang mga pulong sa Apostol Pablo sa 2 Corinto 5:1-9 usahay masayop pagsabot nga nagpasabot nga ang mga Kristohanon moadto dayon sa langit sa dihang mamatay sila; apan ang maong teksto wala magtudlo niini kon husto nga masabtan. Miingon si Pablo, "Nasayud kita nga kon mabungkag ang atong yutang puloy-anan nga tabernakulo, aduna kita'y puloy-anan nga gipahimo sa Dios, usa ka puloy-anan nga dili hinimo sa kamot, nga walay katapusan sa langit." Nasayud si Pablo nga kining himayaong saad sa langitnong kinabuhi gisaad ni Jesus, apan nagpaabut ba siya nga madawat kini sa higayon sa kamatayon?

Klaro nga dili, kay sa ika-upat nga bersikulo nagpadayon siya, "Dili aron kita mahabilin nga walay sinina, kondili aron kita matabonan sa dili pagkamatay, aron ang pagkamatay malunok sa kinabuhi." Sa 1 Corinto 15:51-55 gipakita niya nga ang simbahan dili pagasul-oban sa pagkawalay kamatayon hangtod sa pagkabanhaw, sa pagtunog sa "katapusang trumpeta." Nagbutang kini niini sa ulahi pa sa ikaduhang pag-abot ni Cristo ug uyon kini sa tanang ubang kasulatan nga may kalabotan sa maong hilisgutan.

Sa 2 Corinto 5:8, sa dihang gihisgutan ni Pablo ang pagka "wala sa lawas" ug ang pagka "anaa uban sa Ginoo," daw dili niya gikumpara kining kasamtangang kinabuhi sa kinabuhi pagkahuman sa pagkabanhaw sa lubnganan, kondili naghisgot siya sa duha ka kahimtang nga posible alang sa Kristohanon dinhi mismo sa kini nga kinabuhi. Una, usa ka kahimtang sa pagkasuod sa Ginoo, pinaagi sa pagkamatinud-anon sa pagbuhat sa Iyang kabubut-on, ug ang usa pa mao ang pagkahimulag kaniya tungod sa kawalay pagkamatinud-anon sa pagpaminaw sa Iyang mga pulong sa pagtulun-an. Nagaingon si Pablo, "Busa naningkamot kami, nga bisan ania kami o wala, kami madawat kaniya." Kana mao, bisan kanunay ba nato mabati ang pagkasuod sa Ginoo, o usahay mabati nato nga layo kita kaniya tungod sa atong mga kakulian, kita nga mga Kristohanon kinahanglan maningkamot pag-ayo aron sa katapusan dawaton kita niya, ug madungog ang "Maayo kaayo ang buhat nimo" sa Ginoo.

"Ang ilang mga buhat mosunod kanila"

Ang Pahayag 14:13 usa ka bililhon nga saad nga magamit lamang sa usa ka limitadong panahon sa katapusan sa kapanahonan ug dili angay gamiton ingon usa ka kinatibuk-ang pahayag nga naghulagway sa pamaagi sa Dios sa pag-atiman sa Iyang katawhan sa tibuok Kapanahonan sa Ebanghelyo. Nagbasa kini: "Sulat, Bulahan ang mga patay nga namatay sa Ginoo sukad karon: Oo, ingon sa Espiritu, aron sila makapahulay gikan sa ilang mga paningkamot; ug ang ilang mga buhat mosunod kanila."

Ang paglitok nga "gikan karon," mao ang yawe sa husto nga pagsabot niining talata, kay nagpakita kini nga ang saad magamit lamang gikan sa usa ka piho nga panahon paingon sa unahan. Ang konteksto nagpakita nga ang panahon nga gitumong mao ang sa katapusan sa kapanahonan, pagkahuman sa ikaduhang pag-abot ni Cristo; nga adunay usa ka yugto nga gitawag og "ani," diin ang matitud-anong mga balaan, sa diha nga makompleto nila ang ilang yutanong pagpanaw sa kamatayon, dili na kinahanglan magpabilin nga natulog sa kamatayon, apan dayon nga mausab aron moapil sa kalihokan nga may kalabotan sa pagtukod sa bag-ong gingharian.

Gihisgutan kini ni Pablo sa 1 Corinto 15:51,52: "Tan-awa, usa ka misteryo akong ipahibalo kaninyo," ingon sa apostol, nga nagpasabot nga ang iyang hisgutan usa ka eksepsyon sa kinatibuk-ang lagda, "Dili kita tanan matulog, apan kita tanan mabag-o, sa usa ka gutlo, sa pagkurap sa mata, sa katapusang trumpeta: kay motunog ang trumpeta, ug ang mga patay pagabangon nga dili na malata, ug kita pagabaylohon."

Oo, ang tanang mga balaan kinahanglan mamatay -mahimong "matitud-anon hangtod sa kamatayon" ug ang "tanang" kinahanglan mausab aron masul-ob ang pagkawalay kamatayon; apan adunay uban, sa pagtunog sa katapusang trumpeta, nga dili na kinahanglan magpabilin nga "natulog" sa kamatayon. Kini mao kadtong mga tawo nga, samtang mohunong sila sa kamatayon gikan sa ilang bug-at nga paningkamot sa pag-alagad sa Ginoo, pagkabanhaw

dayon, magpadayon gayud sa ilang buhat para kaniya. Apan bisan kining dayon nga pagbag-o gikan sa kamatayon ngadto sa pagkawalay kamatayon dili tungod kay sila dili mamatay, kondili tungod kay ang ilang pagkabanhaw moabot sa takna sa kamatayon – dili na nila kinahanglan maghulat sa pagkatulog hangtod sa ikaduhang pag-abot sa Ginoo, sama sa gikinahanglan sa nahibilin nga bahin sa simbahan.

"Walay Tawo nga Nakasaka sa Langit"

Walay langitnong saad nga gihatag sa matinud-anong mga alagad sa Dios sa wala pa ang unang pag-abot ni Jesus; ug ang Ginoo mismo nagpaila nga hangtod niadtong panahona walay bisan kinsa ang nakaadto sa langit. Among kuhaon ang mga pulong ni Jesus: "Walay tawo nga misaka sa langit, gawas kaniya nga nanaog gikan sa langit, bisan ang Anak sa tawo." (Juan 3:13). Nasabtan pag-ayo sa mga apostoles ni Jesus kini nga butang, kay si Pedro, sa adlaw sa Pentekostes, sa paghisgot mahitungod sa matinud-anong patriyarka nga si David, miingon, "Kay wala man mosaka si David sa langit." Buhat 2:34

Gituohan sa kadaghanan nga si Enoch, nga gitranslate sa Dios, gidala sa langit, apan dili man diay ingon ana. Klaro nga ang "translation" ni Enoch naglangkob lang sa iyang pagkuha pinaagi sa kamatayon nga wala na siya magkinahanglan nga masinati ang proseso sa pagkamatay; ug posible nga wala pa siya makasinati sa makalumos nga kasinatian sa pagtan-aw sa uban nga mamatay. Ang rekord nag-ingon nga siya gitranslate aron "dili niya makita ang kamatayon."

Gipahiluna ni Pablo, sa ika-11 nga kapitulo sa Mga Hebreo, si Enoch taliwala sa mga matinud-anon sa nangagi, nga iyang giingon, "Kining tanan namatay." (Mga Hebreo 11:5,13). Sa Genesis 5:24 gisulti nga si Enoch "wala na; kay gidala siya sa Dios." Usa ka susamang pagpadayag makita sa Jeremias 31:15, diin, sa paghulagway sa kahimtang sa mga patay nga anak ni Rachel, giingon nga sila "wala na." Busa, kumbinsido ang ebidensya nga bisan unsa pa ang mahimong gipasabot sa pagdala kang Enoch, wala siya misaka sa langit.

Elias ug ang Karwahe

Aduna'y uban nga nagtuo nga si Elias kinahanglan naa sa langit, tungod kay ilang gihunahuna nga gidala siya sa langit sa usa ka karwahe. Apan ang rekord nagpakita nga ang nagdilaab nga karwahe nagbulag lang kang Elias ug kang Eliseo. Ang alimpulos maoy hinungdan nga misaka si Elias paingon sa langit. (2 Mga Hari 2:11). Angay hinumduman sa niini nga konteksto nga ang mga pulong nga "langit" ug "mga langit" kasagaran gigamit sa Kasulatan ingon nga paghulagway sa palibot nga atmospera sa yuta; ug klaro nga kini nga "langit" mao ang gisulod kang Elias sa alimpulos nga nagtapos sa iyang makasaysayanong kinabuhi. Genesis 1:8,9,14,15,17,20; 7:11,23; Zacarias 2:6

Ang kamatuoran nga sa panan-awon sa pagbag-o nakita sa mga disipulo si Elias ug si Moises dili nagpasabot nga kining duha ka propeta buhi pa gayud niadto sa langit. Sa pag-anaog niya gikan sa Bukid sa Pagbag-o, miingon si Jesus sa iyang mga

disipulo, "Ayaw ninyo pagsulti sa bisan kinsa mahitungod sa panan-awon hangtod nga ang Anak sa Tawo mabanhaw gikan sa mga patay." (Mateo 17:9). Ang usa ka panan-awon dili tinuod. Nakakita si Pedro og panan-awon sa mga hugaw nga hayop nga gipaubos gikan sa langit sa usa ka habol, apan dili kini tinuod nga mga hayop. Si Juan, sa Isla sa Patmos, nakasinati og daghang panan-awon diin nagpakita sa iyang atubangan ang tanang matang sa mga butang, buhi man o dili buhi, sa usa ka dakong historikal nga panorama sa duha ka kapanahonan, apan wala'y bisan usa sa iyang nakita nga tinuod. Busa, nakakita og panan-awon ang mga disipulo diin nagpakita si Moises ug Elias, apan ang duha ka propeta natulog sa kamatayon, ug hangtod karon mao gihapon, ug magpabilin nga ingon ana hangtod sa pagkabanhaw. Hebreohanon 11:35,39,40

Kini nga panan-awon sa pagbag-o-porma mao ang gingharian ni Cristo sa dihang matukod aron maghari sa yuta. Ang tanang tinuod nga mga Kristohanon, nga gipasaka ngadto sa langitnong himaya, maghari uban ni Cristo, ug ang katuyoan niining paghari mao ang pagpanalangin sa katawhan sa kinatibuk-an pinaagi sa kahimsog ug kinabuhi dinhi sa yuta. Niining panahona usab ibalik ang paraiso.

KAPITULO 6

Asa ang Paraiso?

Daghang mga tawo ang naggamit sa mga pulong nga "paraiso" ug "langit" nga mura'g pareho ra sila'g kahulugan, ug kasagaran ang duha ka termino gihunahuna nga naghisingot sa usa ka kahimtang o lugar sa espirituhanong kalipay nga layo kaayo niining materyal nga kalibutan sa sala ug kamatayon. Ug gituohan nga ang tanang maayong Kristohanon moadto niining lugar pagkahuman sa kamatayon. Apan aduna'y uban nga nagbuhat og kalainan tali sa paraiso ug langit, nga nag-angkon nga ang una usa ka matang sa tunga-tungang kahimtang nga gisulod sa halos tanan sa dihang mamatay, ug diin sila magpabilin hangtod sa umaabot nga adlaw sa paghukom, sa dihang sila ibalhin ngadto sa usa ka langit sa kalipay, nga walay katapusan, o ngadto sa usa ka impyerno sa pag-antos, nga walay katapusan usab.

Ang maampingong pagtuon sa Kasulatan nagpakita nga sayop ang mga nahisingotang pananaw, ug nga kini nga sayop nga pagsabot usa pa ka timailhan sa paningkamot sa labawng manlimbong aron palig-onon ang iyang orihinal nga bakak, "Dili gyud kamo mamatay." Kung patay gayud ang mga minatay, sama sa atong nadiskubre nga klaro kaayo nga nagtudlo ang Kasulatan, nan ang mga mamatay dili gayud makatagamtam, bisan pa sa paraiso o sa langit.

Ang pulong nga "paradise" literal nga nagpasabot og tanaman o parke. Husto ug sumala sa Kasulatan

kini gigamit sa Hardin sa Eden, diin gipahawa ang tawo tungod sa sala. Sa Ezequiel 36:34,35 gipakita sa propeta nga ang kahimtang sa Hardin sa Eden ibalik sa yuta nga, sumala sa testimonya ni Apostol Pedro sa Buhat 3:20,21, mao usab ang nagkahiusang deklarasyon sa tanang balaan nga propeta sa Dios. Si Pedro dinhi nagtumong sa panahon diin ang pagpanumbalik sa yutang paraiso pagahimoon ingon nga ang "panahon sa pagpanumbalik sa tanang butang."

Pinaagi sa maampingong pagsusi sa mga pulong sa apostol, mapansin nga ang panahon sa "pagbalik-tukod" mosunod sa ikaduhang pag-abot ni Cristo – "Kinsa ang kinahanglan dawaton sa langit hangtod sa mga panahon sa pagbalik-tukod sa tanang butang." Kung busa, ang paraiso mahimong usa ka kalibutanong kahimtang sa kalipay ug pagkahingpit dinhi sa yuta, kini dili lang wala pa naglungtad sa panahon sa unang pag-abot ni Jesus, apan sumala sa mga pulong ni Pedro, dili kini mahimong tinuod hangtod nga mobalik si Kristo ug pagtukod sa iyang gingharian.

Ang Mangawat sa Paraiso

Unsa man ang gipasabot ni Jesus sa iyang saad sa tulisan sa krus? Ang pahayag ni Jesus, "Apan karon kauban ko sa paraiso," tubag sa hangyo sa tulisan, "Ginoo, hinumdumi ako sa diha nga moabot ka sa imong gingharian." (Lucas 23:42). Dili nato hunahunaon nga daghan kaayo ang nahibaloan sa kawatan bahin sa gipangandoy nga gingharian sa Mesiyas. Dili kinahanglan nga daghan siya og

nahibaloan bahin niini aron makahimo siya og ingon ani nga hangyo. Ang nakasulat sa ibabaw sa ulo sa Ginoo klarong nagpaila nga nag-angkon Siya nga usa ka hari; ug bisan pa sa panahona nga daw dili posible nga magamit ni Jesus ang awtoridad sa pagkahari o makatabang sa bisan kinsa, walay duhaduha nga nakahunahuna ang tulisan nga walay kadaut kon magpakita siya og pagrespeto ug pag-ila niining giingong kriminal nga hari pinaagi sa pagpangayo nga pasudlon siya sa Iyang ginghamian.

Kining buhat sa pagkamaabiabihon gikan sa kawatan, nga gipukaw sa usa ka yano nga tinguha nga nag-awhag kaniya sa paghangyo og usa ka , gikuha ni Jesus ug gihubad kini ngadto sa usa ka buhi, masidlak nga saad – "Apan uban ka kanako sa paraiso." Nga ang tubag ni Jesus gituyo isip pag-ila sa pagkaangay sa hangyo sa kawatan, makita sa iyang paggamit sa pulong "tinuod gayud"; sa laing pagkasulti, ang imong hangyo uyon sa langitnong plano. Ako usa ka Hari, magbaton ko og ginghamian, ug ikaw mahinumduman sa maong ginghamian -"Kauban ka nako sa paraiso."

Klaro nga wala pa natukod ang ginghamian ni Jesus sa panahon nga gihimo niya kini nga saad sa tulisan, kay gitun-an niya ang iyang mga disipulo sa pag-ampo, "Umabot ang imong ginghamian. Matuman ang imong kabubut-on dinhi sa yuta, ingon sa pagkahitabo niini sa langit." (Mateo 6:10). Dili lang gipasiugda niining inspirado nga pag-ampo ang kamatuoran nga ang Mesiyantikong ginghamian wala pa nahimong tinuod niadto, apan gipamatud-an usab niini ang hunahuna nga atong nadiskubrehan na, nga

mao kini, nga sa diha nga moabot kini, dinhi gayud kini sa yuta.

Busa, nangayo ang kawatan og panalangin dinhi sa yuta, ug ang tubag ni Jesus nagsaad og panalangin dinhi sa yuta. Kining mga panalangin dinhi sa yuta sa nabag-ong paraiso ilawom sa pagdumala sa Mesiyanikong gingharian magamit alang sa tanang katawhan sa dihang mosulod na ang mga panahon sa "pagpahiuli". Apan hangtod niadto, ang matinahuron nga kawatan, ingon man usab ang tanan nga naa sa mga lubnganan, kinahanglan maghulat sa gisaad nga mga panalangin - maghulat sa tulog sa kamatayon, hangtod sa kaadlawon sa bag-ong adlaw sa yuta, sa diha nga sila pagamataon sa tingog sa Anak sa Tawo. Juan 5:28

Unsa kaha diay ang gipasabot ni Jesus sa pulong nga "Niining adlaw," sa iyang saad sa tulisan sa krus? Ang daw kalisud sa pag-uyon niining teksto sa kinatibuk-ang testimonya sa Kasulatan bahin sa kahimtang sa mga patay tungod sa sayop nga pagbutang sa koma sa pipila ka hubad sa Bibliya. Ang orihinal, inspirado nga mga sinulat sa Bibliya wala gyud punong-punto, tungod kay wala pa naimbento ang punong-punto niadtong panahona. Sa tinuod, ang mga tuldok-tuldok bag-o pa lang nga imbensyon, gisulod lang sa literatura pipila ka gatus ka tuig ang milabay.

Ang mga maghuhubad sa Bibliya, nga nagtuo, sama sa halos tibuok kalibutan sa relihiyon, nga ang higayon sa kamatayon mao ang higayon sa pagbalhin ngadto sa langitnong kalipay, nagbutang

sa kuwit sa kini nga hugpong aron kini mohaom sa ilang mga teolohikal nga dogma. Pinaagi lamang sa pag-usab sa posisyon niining kuwita, makuha nato ang husto nga kahulugan gikan sa teksto: "Sa tinuod, ingon ko kaninyo karon, kamo mag-uban kanako sa paraiso." Sa ingon niini gipadayag sa Magtutudlo ang iyang hingpit nga pagsalig sa programa sa Langitnong Amahan alang kaniya.

Ang "karon" sa pahayag ni Jesus mao ang usa ka adlaw nga gikan sa panan-aw sa tawo, daw imposible nga siya magkab-ot pa ug gingharian. Apan ang pagtuo sa Magwawaraway dako kaayo nga siya nakahimo, uban sa hingpit nga pagsalig, bisan pa sa panahon nga ang tanang natural nga kahimtang misukol sa iyang paglaum, sa pagpasiguro sa kawatan sa klaro ug positibo nga paagi nga adunay gayud Messianic nga gingharian - ang paraiso ibalik, ug siya didto ug makabaton og kahigayunan sa pag-ilawom sa mga panalangin niini.

Si Pablo Nadala sa Paraiso

Sa 2 Corinto 12:1-4, gisaysay ni Pablo ang usa ka panan-awon diin siya "nadala sa paraiso." Kini, sumala sa pagpatin-aw sa apostol, usa ka "panan-awon," ug dili kini nagpasabot nga ang paraiso naglungtad na gayud niadto. Gipatin-aw sa apostol nga sa maong panan-awon gidala usab siya ngadto sa "ikatulong langit." Kini nga impormasyon mao ang yawi sa kahulugan sa tibuok panan-awon.

Ang Apostol Pedro, sa iyang ikaduhang epistola, kapitulo 3, nagsulti kanato bahin niining "ikatulong langit" nga nakita ni Pablo sa panan-awon. Sa tinuud, gihisgutan ni Pedro ang tanang tulo ka "langit," ug dili lang ang "ikatulo." Gipasabot niya nga ang una niini nga mga langit naglungtad sa wala pa ang delug sa panahon ni Noe, ug kini gilaglag sa panahon sa delug. Gihisgutan usab niya nga ang ikaduhang langit nahimo sa panahon sa delug ug kini laglagon pagkahuman sa ikaduhang pag-abot ni Kristo. "Apan," padayon sa apostol, "kami, sumala sa iyang saad, nagpaabut sa bag-ong langit ug bag-ong yuta, diin nagpuyo ang pagkamatarong."

Kining "bag-ong langit" nga atong gipaabot mao unya ang "ikkatulo." Nagaingon usab si Pedro mahitungod sa usa ka "bag-ong yuta." Kini nga "bag-ong yuta" mao ang gihulagway ni Pablo nga "paraiso" sa iyang panan-awon. Karon gipatin-aw ni Pedro nga ang bag-ong o "ikatulong" langit ug ang bag-ong o "paraiso" nga yuta pagahimoon, o pagahimoon nga tinuod, pagkahuman sa ikaduhang pag-abot ni Cristo. Kini nagpamatuod sa atong naunang mga

nakaplagan, nga mao nga ang paraiso wala pa maglungtad, busa walay bisan kinsa ang makasulod sa paraiso sa takna sa kamatayon.

Mga panalangin sa Yutang "Paraiso"

Miingon si Pedro nga kita "sumala sa iyang saad" nagpaabut sa "bag-ong langit ug bag-ong yuta." Ang "saad" nga tin-aw nga gitumong sa apostol mao ang sa Isaias 65:17-25. Usa sa mga talagsaong kamatuoran nga may kalabotan niini nga saad, sama sa mapansin sa pagbasa niini, mao nga sa paglalang sa "bag-ong yuta" moabut ang "kalipay"; ang katapusan sa "paghilak"; dili na unya "usa ka bag-ong natawo"; kasiguruhan sa ekonomiya nga ang mga magtutukod og mga balay "manimuyo niini"; "dili sila magpaningkamot sa walay pulos, ni magburot sa kasakit"; sa dili pa sila motawag sa Ginoo "motubag Siya"; "ang lobo ug ang karnero mag-uban sa pagkaon"; ug sa katapusan ang hingpit nga saad, "Dili sila makasamad o makaguba sa tibuok akong balaan nga bukid [ginhadian], ingon sa Ginoo."

Kini usa sa mga himayaong saad sa gingharian sa Bibliya, kay ang pulong nga "bukid" dinhi gigamit isip simbolo sa gingharian sa Dios. Kini mao kana nga bukid nga gihulagway sa Daniel 2:35,44,45, nga motubo ug mopuno sa tibuok kalibutan. Kini mao ang gingharian diin ang kawatan sa krus hinumduman: ang gingharian nga mobalik sa kahimtang sa paraiso sa tibuok kalibutan. Walay bisan unsa niining propesiya nga nagpakita nga kini usa ka saad sa langitnong panalangin - kay tanan kini alang sa yuta.

Ang maong bag-ong langit ug bag-ong yuta gihisgutan sa Pahayag 21:1-4, uban sa parehas nga mga panalangin nga gisaad nga mosunod sa ilang pagtukod. Unsa ka katingalahan ug lapad nga mga

panalangin kini! Among gi-quote: "Pangpunason sa Dios ang tanang luha sa ilang mga mata; ug dili na unya adunay kamatayon, ni kasubo, ni k g paghilak, ni kasakit pa man: kay ang mga daan nang mga butang milabay na."

Si Isaias ug ang Revelador pareho nilang gihiusa ang "bag-ong langit" ug ang "bag-ong yuta" sa "bag-ong Jerusalem." Si Pablo, sa Galacia 4:26, giila ang simbahan ingon niining langitnong klase sa Jerusalem. Ang simbahan gitawag usab nga "mga nobya" ni Cristo, ug sa Pahayag 21:9,10 atong nahibal-an nga kining "mga nobya" mao gayud ang "bag-ong Jerusalem." Busa, sa dihang hingpit nang matukod ang bag-ong langit ug bag-ong yuta, ang klase sa simbahan hingpit na ug nahuman na ug kauban na ni Ginoong Jesus isip kauban nga manunod uban kaniya niining bag-ong kahimtang sa gingharian.

Unya, isip iyang nobya, moapil sila sa bulahan nga buhat sa pag-uli sa kinabuhi sa tanan nga makadungog ug moanha sa tinubdan sa kinabuhi nga gihatag niadto -" Ug ang Espiritu [ang atong Ginoong Jesus] ug ang nobya nagaingon, Umari. ... Ug bisan kinsa ang buot, paanhi siya sa tubig sa kinabuhi nga walay bayad." (Pahayag 22:17). Kini nga tubig sa kinabuhi gipakita nga nagagikan sa ilawom sa trono sa Dios ug sa Kordero - usa ka matahum, kombinadong simbolismo nga nagpasabot kanato nga ang mga panalangin sa kinabuhi nga magamit niadto mapasakop sa mga regulasyon sa pagdumala sa bag-ong gingharian - ang "trono" ug libre para sa

tanan nga naghandum niini tungod sa buhat sa pagluwas sa gipatay nga Kordero. Pahayag 22:1

Ang "langit" ug "yuta" simboliko usab, siyempre; ug nagpakita ang Kasulatan nga nagrepresentar kini sa duha ka hugna sa bag-ong gingharian: ang langitnong hugna nga gilangkuban sa kadaghanan ni Jesus ug sa iyang gipahimaya nga simbahan, nga mao ang espirituhanon, dili makita nga mga magmamando sa gingharian; ug ang yutang hugna nga gilangkuban sa kadaghanan sa mga nabanhaw nga karaang propeta ug uban pang mga matarong sa nangagi, nga mahimong "mga prinsipal sa tibuok yuta." Salmo 45:16

Miingon si Jesus, "Makita ninyo si Abraham, si Isaac, ug si Jacob, ug ang tanang propeta sa gingharian sa Dios," ug tinuod gayud, sila pagabanhawon gikan sa mga patay ug ibalik sa hingpit nga kinabuhi sa tawo; ug kini nga mga hingpit nga "estado," mga representante sa langitnong Cristo, mao ang makig-atubang diretso sa kalibutan sa katawhan. Oo, usa kini ka tinuod nga gingharian, ug sa pagpatukod niini, ang tinuod nga mga panalangin sa kinabuhi maoy resulta alang sa tibuok nag-agah nga binuhat.

Kini, busa, mao ang paglaum nga gihatag sa mga Kasulatan kanato ingon usa ka kahupayan ug sandigan sa panahon sa panginahanglan. Himaya, dungog, ug pagkawalay kamatayon, ingon mga kauban nga manununod uban ni Jesus sa iyang gingharian alang sa tanang matinud-anong Kristohanon; ug nabag-ong kinabuhi sa tawo sa usa

ka paraiso sa yuta alang sa tanang uban pang katawhan nga, sa diha nga matukod ang gingharian sa Mesiyas, mosunod sa mga balaod niini ug modawat sa "tubig sa kinabuhi nga walay bayad."

Mga Panalangin sa Gingharian

Unsa ka himayaong panahon sa panalangin ang itanyag niining langitnong gingharian alang sa kalibutan nga masakiton tungod sa sala, ingon tubag sa pag-ampo, "Moabot ang imong gingharian. Mahimo ang imong kabubut-on dinhi sa yuta, sama sa pagkahimo niini sa langit"! Tinuod gayud nga usa ka bag-ong dispensasyon kini. Ang mga kausaban gikan sa usa ka dispensasyon ngadto sa lain kaniadto klaro ug hayag, apan kining kausaban mao ang labing talagsaon ug puno sa mga hitabo sa tanan tungod kay kini magpasabot og pagbalhin sa pagdumala sa kalibutan gikan sa paghari sa kamatayon ni Satanas ngadto sa paghari sa kinabuhi sa Mesiyas; gikan sa malimbungon nga pagsimba sa bakak nga mga dios ngadto sa maalamon nga pagsimba kang Jehova, ang tinuod nga Dios, ug kang Kristo, ang Iyang Anak, ang Manuluwas ug Magahatag-kinabuhi sa kalibutan.

Ang hunahuna lang sa ingon ana ka halapad nga mga kausaban makapahugno sa pagtuo kon dili tungod sa pagkahibalo nga kini gisaad ug giplano sa Labawng Ginoo ug Magbubuhat sa uniberso, nga ingon ka dako ang gahum sa pagbanhaw sa mga patay pinaagi sa iyang Anak, sama sa iyang paghimo sa kinabuhi sa sinugdanan. Ug unsa kaha katingalahan nga talan-awon kini - usa ka tibuok lahi

nga mobalik sa Dios ug sa kinabuhi uban sa mga kanta sa walay katapusang kalipay sa ilang mga ngabil ug sa ilang mga kasingkasing! Ah, oo, "makabot nila ang kalipay ug pagmalipayon, ug ang kasubo ug pag-agik-ik molayas." Isaias 35:10

Ang kasubo ug pag-agah karon daw dili na mapabulag sa atong pagkatawo, apan ang saad sa Dios mao nga kini "molayas." Ang sala, sakit, ug kamatayon mao ang hinungdan sa tanang kasubo sa kalibutan, ug kining mga "kaaway" sa katawhan laglagon sa gahum sa gingharian sa Mesiyas. Busa, bisan pa nga ang paghilak sa sako nga panapton ug abo nagpadayon sa tibuok taas nga gabii sa paghari sa sala ug kamatayon, nagpaabut ang kalipay sa nag-agahong binuhat sa Milenyal nga buntag nga hapit na moabut. Unya pahiran ang mga luha gikan sa tanang nawong, ug hatagan og katahum ang abo, ug ang lana sa kalipay alang sa espiritu sa kasubo.

Sa Isaias 25:6-9 gihatag sa propeta ang usa ka propetikanhong paghulagway sa bag-ong gingharian, sa dihang mabalik ang kahimtang sa paraiso sa tibuok kalibutan, ug kabahin sa kining propesiya nagdeklara nga ang Dios unya "lunokon ang kamatayon sa kadaugan." Sa 1 Corinto 15:54 gikutlo ni Apostol Pablo kini nga saad ug gipasabot nga matuman kini pagkahuman sa pagpasaka sa simbahan ngadto sa pagkawalay kamatayon uban sa iyang Ginoo. Usa sa mga orihinal nga saad sa mga panalangin sa gingharian gihatag kang Abraham, diin gisulti sa Dios kaniya nga pinaagi sa iyang kaliwatan panalanginan ang tanang pamilya sa yuta.

Sa Galacia 3:8, 16, ug 27-29, gipasabot ni Pablo nga ang pagtuman sa saad nga gihimo kang Abraham moabot pinaagi kang Kristo ug sa iyang gipahimaya nga simbahan, ang iyang matinud-anong mga sumusunod nga nanaglakaw sa iyang mga tiil niining panahona. Busa, mao kini ang hinungdan nganong wala pa maibalik sa yuta ang kahimtang sa paraiso sa kinabuhi ug kalipay; kay ang mga sumusunod kang Cristo niining panahona, nga magambit sa iyang langitnong puloy-anan, ug mahimong kauban nga manununod uban kaniya sa paghatag sa mga panalangin sa kinabuhi ngadto sa kalibutan, kinahanglan una silang mapili ug andamon alang sa ilang hataas nga posisyon sa gingharian.

Ang mga timaan sa panahon nagpamatuod nga walay duhaduha nga nagpuyo kita sa katapusan niining panahona, diin hapit na mahuman ang buluhaton sa pagpili sa simbahan ni Cristo. Nagpasabot kini nga ang "matam-is nga unya" sa bulawanong kapanahonan sa panalangin sa kalibutan nagkadool na, nga sa dili madugay ang ngitngit nga gabii sa paghilak mapulihan sa buntag sa kanta. Unsa kaha ka malipayong panahon kana sa dihang ang mga lubong dili na ang magpabiling kahimtang sa adlaw, apan sa ilang lugar moabot ang malipayong panagtigom pag-usab sa mga higala ug paryente nga kaniadto gihigugma, apan nawala sa kamatayon sa pipila ka panahon - usa ka panagtigom nga magpabilin nga permanente alang sa tanan nga mosunod unya sa mga balaod niadtong balaang gingharian, ug pinaagi sa pagsunod mahimong mga kaambit sa makapabag-ong gahum sa pagkabanhaw

sa balaang Kristo ug sa iyang gipahimaya nga ikakuyog. Pahayag 22:17

Walay binuhat sa gipalit nga kaliwatan ang sobra ka ubos aron dili maabot sa grasya sa langit pinaagi sa gamhanan ug bulahan nga ahensya sa gingharian. Walay pagkahugno sa sala nga sobra ka lawom nga dili masudlan sa kamot sa kaluoy aron luwason ang kalag nga napalit sa dugo; walay kangitngit sa pagkawalay-hibalo ug pamintasan nga sobra ka denso sa bisan unsang kasingkasing gawas nga ang kahayag sa balaan nga kamatuoran ug gugma mosulod sa kangitngit niini ug magdala niini og kahibalo sa kalipay ug pagmalipayon sa bag-ong adlaw ug usa ka oportunidad pinaagi sa pagsunod nga makig-ambit sa mga panalangin niini. Walay sakit nga makahugno ug makahugaw sa pisikal nga sistema nga dili dayon makontrol sa Dakong Managayo. Ug walay depekto sa lawas o sakit sa pangisip nga makasukol sa iyang paghikap nga nag-ayo.

Apan ayaw tugoti nga bisan kinsa magtuo bisan sa usa ka gutlo nga kini nagpasabot sa unibersal nga pakig-uli ug kaluwasan sa matag indibidwal bisan unsa pa ang ilang pagsunod sa mga balaod sa bag-ong gingharian; kay ang mga Kasulatan wala magtudlo og ingon ana nga walay kondisyon nga kaluwasan. Sa Buhat 3:20-23 gisultihan kita sa apostol mahitungod sa umaabot nga panahon sa pag-uli nga gisaad sa Dios pinaagi sa baba sa tanan niyang balaan nga mga propeta, apan gipahibalo niya nga ang pagdawat sa indibidwal niining mga panalangin magdepende sa pagsunod kang "maong propeta," ang mahimayaong Kristo. Miingon siya:

"Mahitabo nga ang bisan kinsang kalag nga dili maminaw kanang propeta, pagagub-on gikan sa taliwala sa katawhan."

Gipangutana ni Pablo kung giunsa sa usa ka tawo ang pagtuo kang Kristo kon wala pa siya makadungog bahin kaniya. Sa tinuod, walay bisan kinsa ang maluwas o malaglag tungod sa iyang pagkawalay-hibalo. Nagtudlo ang Kasulatan nga walay bisan kinsa ang laglagon sa gitawag sa Revelador nga "ikaduhang kamatayon" hangtod, pinaagi sa klarong kahibalo sa kamatuoran, nakadawat siya og hingpit nga kahigayunan sa pagtuo ug pagsunod. Aron makab-ot kini nga tumong, ang plano sa Dios naglakip sa pagmata sa tanan nga natulog sa kamatayon. Kini nga pagmata gitumong ni Pablo diin miingon siya sa 1 Timoteo 2:3,4 nga kabubut-on sa Dios nga ang tanan maluwas—dili maluwas sa walay katapusan kondili maluwas gikan sa katulogon sa kamatayon aron sila makaabot sa kahibalo sa kamatuoran, labi na gayud ang kamatuoran mahitungod sa gasa sa Dios nga Iyang Anak aron mahimong ilang Manuluwas. Apan ang walay katapusang kinabuhi mao lamang ang malipayong bahin sa mga tawo nga, sa diha nga sila mapasidan-an, "motuo" kaniya. Kini nga utlanan sa grasya sa Dios klaro nga gipahayag sa Juan 3:16: "Kay ingon niini ang gugma sa Dios sa kalibutan, nga gihatag niya ang iyang bugtong Anak, aron ang bisan kinsa nga motuo kaniya dili malaglag, kondili makabaton sa walay katapusang kinabuhi."

Dili nato buhaton ang pagtantiya kung pila, daghan o pipila, ang modumili sa grasya sa Dios atol sa

Milenyal nga panahon, sa dihang ang putli nga mensahe sa kamatuoran motabon sa tibuok yuta. Ang kasamtangang kahimtang wala maghatag kanato og basihan sa paghukom, tungod kay ang kalibutan karon nabuta sa limbong nga impluwensya sa dakong manlimbong, si Satanas. Sayop ang pagtuo nga ang tanan nga nagpuyo sa dapit nga madungog ang kampana sa simbahan adunay patas nga kahigayunan nga mailhan si Kristo ug motuo kaniya tungod kay daghan kaayong magkasumpaki nga kampana sa simbahan. Sila mismo walay paglaom nga nabahin-bahin kon unsa ang kamatuoran; ug kon ang bulag maggiya sa bulag, unsa kaha ang atong a on gawas sa pagkahulog silang duha sa kanal sa kalibog ug pagduha-duha. Ingon gayud kana.

Apan sa sinugdanan pa gayud sa panahon sa gingharian, diin ang kawatan sa krus nangayo nga hinumduman siya, si Satanas, ang pangunang manlimbong sa katawhan, pagapugngan. (Pahayag 20:1,2). Ang pag-abot sa gahum sa Mesiyas gipahulagway sa propeta sama sa pagsidlak sa adlaw, ang bag-ong Hari sa yuta gitawag nga "Adlaw sa Katarungan," nga mosidlak uban sa mga gahum nga naghatag ug kahimsog ug kinabuhi, magkatag sa mga hamog sa kangitngit ug pamahiin, ug maghayag sa kalibutan uban sa tinuod nga Ebanghelyo sa gugma sa Dios. Malaquias 4:2

Mao kana ang panahon nga ang tanan adunay tinuod nga kahigayunan sa pagpamatuod sa ilang pagkamaunongon sa mga langitnong prinsipyo sa pagkamatarung nga gipakita sa mga han-ay sa

gingharian ni Mesiyas, nga pribilehiyo nga puy-an hangtod sa walay katapusan ang nabag-ong paraiso dinhi sa yuta. Ang mga dili motuo ug mosunod, sumala sa Kasulatan, "laglagon gikan sa taliwala sa katawoan." Buhat 3:23

Busa, moabot ang gingharian sa Dios, ug matuman ang iyang kabubut-on dinhi sa yuta, ingon sa pagtuman niini sa langit. Busa, magahari si Cristo isip representante sa Amahan hangtod iyang mapukan ang tanang supak nga awtoridad ug gahum, ug mapakurbo ang matag tuhod ug mapugos ang matag dila sa pag-angkon sa kinaadman, hustisya, gugma, ug gahum sa Dios Amahan.